≡ LAISVĖS KOVOS METAI ≡

DARBININKAS

LIII NR. 59 | SECOND-CLASS Postage paid at Brooklyn, N. Y. | PENKTADIENIS - FRIDAY, RUGSĖJIS - SEPT. 13, 1968 | 910 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN, N. Y. 11221 | 10 CENTŲ

Palikim Čekoslovakiją ir gelbėkim vidurinius rytus

Pritarimo, kad Nato svarstytų Čekoslovakijos invaziją—nėra. Spauda ragina kompromisais gelbėti vidurinius rytus. LBJ nori gerų santykių su Maskva

Prezidentas LBJ rugsėjo 10 Amerikos Legiono konvencijoje kalbėjo, kad imasi žygių, kurie "vestų į normalesnius santykius su Sovietų Sąjunga ir kitais komunistiniais kraštais .. Pasaulio saugumas reikalauja, kad dvi didžiosios pasaulio galybės, jei galima, atleistų įtampą . . ."

Prezidento mintį atitiko valstybės sekretoriaus Rusk veiksmas — kreipėsi į senatą, kad tvirtintų atominę sutartį. Ir **N.Y.T.** rugsėjo 11 įtikinėjo respublikonus, kad sutarties nudelsimas reikštų nenaudingą obstrukciją; skatino, kad derybos su Sovietų Sąjunga dėl raketų apribojimo eitų ministerių plotme (ne viršūnių!). Čekoslovakijos invazija neturi sukliudyti.

The Chr. Sc. Monitor rugsėjo 11 priima Čekoslovakijos okupaciją kaip įvykusį faktą, dėl kurio Sovietam ir Amerikai nėra reikalo ginčytis, nes čia įtakų linija esanti aiški — Čekoslovakija tenka Sovietų pusei. Laikraštis kreipia daugiau susirūpinimo į kitą plotą, kuriame esą daugiausia dinamito. Tai **viduriniai rytai,** nes čia aiškumo nėra — čia susiduria Amerikos ir Sovietų interesai. Jų konfliktas turįs būti sutartas ne arabų ir Izraelio, bet Maskvos ir Washingtono — kompromiso keliu. Esą **kompromisas dėl vidurinių rytų leis išvengti konflikto, kaip jo išvengta dėl Čekoslovakijos.**

Vokietijos kanclerio Kiesingerio mintis sukviesti Nato konferenciją specialiai po Čekoslovakijos įvykių sutikta šaltai. Aiškiai atsisakė dalyvauti Prancūzija. Anglija noro taip pat nerodo.

VIETNAMO KARAS—ar dėl jo sutaria?

Vietnamo karas propagandos labiausiai vartojamas vyriausybės politikai kritikuoti. Paskutinėm dienom iš naujo savo pažiūras paskelbė vyriausybės ar būsimos vyriausybės vadai.

JOHNSONAS — nesikeičia

LBJ Amerikos Legiono konvencijoje atsakė Vietnamo politikos kritikam ir nurodė savo politiką. Esą trejopos galimybės. Viena, "mes galėtume padaryti invaziją į šiaurės Vietnamą". To mes nenorime — sakė prezidentas. "Mes galėtume atitraukti savo jėgas nuo demilitarizuotos zonos'. To mes nedarysim. Trečias ir geriausias kelias — siųsti lėktuvus viršum karinių pozicijų, kad jie naikintų artilerijų lizdus ir amunicijos pristatymą.

Siūlymą bombardavimą visai sustabdyti prezidentas atmetė, atsiklausęs pirma gen. Abrams. Generolas paaiškino, kad bombardavimo sustabdymas įgalintų priešą per 10 dienų keleriopai sustiprinti puolimo jėgą.

Savo politiką Vietname LBJ rėmė buvusių prezidentų Trumano, Eisenhowerio ir Kennedy autoritetais, kurie pasisakė už pasilikimą Vietname, nes kitaip grėstų naujas pasaulinis karas.

HUMPHREY — nuomonė pagal aplinkybes

Viceprezidentas Humphrey rugsėjo 9, žaisdamas žodžiais pagal vietos reikalavimus, kalbėjo apie galimą dalinį kariuomenės atitraukimą šiais ar kitais metais. Nors kitą dieną jis aiškino, kad tarp jo, prezidento, Nixono dėl Vietnamo esama vieningos minties, bet sen. Tower, respublikonų patarėjų komiteto pirmininkas, kaltino Humphrey, kad savo pareiškimais jis "gali rimtai pakenkti derybom Paryžiuje". Nixonas dėl Vietnamo susilaikė, bet prabilo gub. Agnew.

AGNEW — griežtesnis už LBJ

Kandidatas į viceprezidentus Agnew aiškiai dėstė: —Hanoi būtų jau palūžęs, jei ne parama, kurią jis gavo iš amerikiečių, kritikuojančių vyriausybės politiką: koalicija su komunistais P. Vietnamo vyriausybėje nepriimtina, — kaip tai parodė Laoso likimas; Humphrey pareiškimas gali reikšti "balandžių" nusistatymą, kuris betgi buvo atmestas demokratų platformoje. Agnew kritikavo ir Johnsono vadinamą "gradualizmo" politiką Vietname; ji neparodė pozityvių vaisių.

Tvoros tvėrėjai — Brežnevas, Kosyginas, Podgorny, Suslovas mielai nukeltų tvorą ir toliau į vakarus.

Humphrey aiškinasi ir klimpsta

Viceprezidentas Humphrey Denvery pasisakė, kad jam esą nesunku būtų priimti mažumos platformą Vietnamo klausimu, t.y. sustabdyti bombardavimą be jokių sąlygų. Prezidentas LBJ su tuo nesutinka. Humphrey taip pat tvirtino, kad šiemet ar kitais metais dalis Amerikos kariuomenės galės būti atitraukta iš Vietnamo. LBJ pareiškė, kad niekas nežino, kad tai galės būti.

N. Y. Post vertina, kad "viceprezidentas, mėginąs reikšti savo viltis dėl Vietnamo, pasijuto giliau grimstąs į konfliktą su prezidentu Johnsonu". O kai Humphrey kritikavo Nixono nenuolaidumą, tai gubern. Agnew atsakė, kad H. Humphrey nuolaidumas artina jį į Chamberlainą, o Nixono kietumas artina pastarąjį į Churchillį.

— **A. Harrimanas** rugsėjo 11 kritikavo de Gaulle pareiškimą, kad Jaltos sutartis atidavė rytu ir vidurio Europą Sovietų įtakai. Harrimanas aiškino, kad Jaltoje prezidentas Rooseveltas stengėsi išgauti iš Stalino sutikimą, kad jis garantuotų laisves tuose kraštuose, kuriuos Stalinas jau buvo užėmęs. Jaltos sutartis kalbėjo apie vyriausybių sudarymą laisvais rinkimais.

Mirė kun. Juozas Šimanskis

Easton, Pa., rugsėjo 10 d. 12:30 v. popiet širdies priepuoliu mirė kun. Juozas Šimanskis-Shimansky, 30 metų amžiaus. Į kunigus buvo įšventintas 1964. Vikaru buvo Minersville iki 1968, iš ten nukeltas į šv. Bernardo parapiją Easton, Pa., kartu aptarnavo ir lietuvių parapiją. Ten ir mirė. Laidojamas šeštadienį, rugsėjo 14 d. 11 val. iš Širdies Jėzaus bažnyčios New Philadelphia.

New Yorke mokytojų streikas, taika ir vėl streikas

— **New Yorko mokytojų streikas** baigtas rugsėjo 10. Mokytojų federacija laimėjo. Apie 10 atleistų galės, jei norės, grįžti į buvusias mokyklas; vietinės administracijos galia apribota — jos nubaustasis galės apeliuoti į trijų asmenų tarpininkavimą; mokytojai, kurie įeina į federacijos vadovybę, vietinės administracijos galės būti kilnojami, tik mokyklų superintendentui sutikus.

O tačiau . . .

Ocean Hill-Brownsville, juodoji sritis, nebuvo patenkinta — nei švietimo administratorius McCoy nei tėvai. Švietimo administratorius Shankerio ir valdybos derybose visai ir nedalyvavo. Sutartį pasirašė švietimo valdybos pirmininkė Mrs. Shapiro ir Shanker. Mc Coy sakė, kad sutartis jam primesta ir kad sutartis naikina decentralizaciją.

Kai rugsėjo 11 mokytojai, kurie buvo šiame rajone atleisti, pasirodė mokykloje Hopkinson Ave. — Bergen St., Mc Coy jiem pasakė, kad "bendruomenė jų nenori". O šimtinė tėvų savo nepritarimą mokytojam reiškė grasinimais ir popierių bei knygų svaidymais.

Kitoj mokykloj tvarką gelbėjo irgi tik policija.

Rugsėjo 11 vakarą Shanker paskelbė, kad Ocean Hill — Brownsville sulaužė sutartį, nedraugiškai sutikdama mokytojus, ir streiką nuo penktadienio atnaujina.

N. Y. Post pripažino vedamajame, kad įvykiai didina antinegrines ir antisemitines nuotaikas.

Brooklynas turi "savo vyskupą"

Brooklyno vyskupo Francis J. Mugavero konsekracijoje rugsėjo 12 dalyvavo apie 50 vyskupų ir 1,000 kunigų. Mugavero yra 54 metų, gimęs dabar pagarsėjusioje Brooklyno dalyje Bedford-Stuyvesant. Tėvai kilę iš Palermo, Sicilijoje.

— **Nixonas,** pritariamas Rockefellerio, Scrantono ir kt., pasisakė už atominę sutartį, bet ragino jos tvirtinimą atidėti iki po rinkimų.

— **Sovietų** atstovas Malikas Saugumo Taryboje rugsėjo 11 protestavo prieš Čekoslovakijos klausimo priminimą ir davė suprasti, kad jis išeisiąs, jei klausimas bus keliamas.

— **Sovietų** užsienių reikalų ministerio pavaduotojo pasitarimai Čekoslovakijoje davė pagrindą čekoslovakam spėti, kad Dubčekas gali būti pakeistas Gustavu Husak, Slovakijos partijos sekretorium.

— **Prancūzijos** lėktuvas rugsėjo 11 nukrito į Viduržemio jūrą su 95 keleiviais. Visi žuvo.

UNIJOS traukiasi nuo demokratų?

Gallupas rado, kad, nors unijų vadovybė remia Humphrey, bet didelė narių dalis vadais nepaseka. Pietinėse valstybėse tarp unijos narių daugiausia pritarimo randa Wallace— 50 proc., toliau Humphrey 43, Nixonas 16. Nepietinėse — Humphrey 43, Nixonas 36, Wallace 12. Bendrai visos Amerikos plotu unijos nariai pasisako už Humphrey — 42, Nixoną — 35, Wallace — 12.

Per paskutinius 32 metus unijos rėmė demokratus 80-57 procentų.

Vienas iš daugelio tokių šio amžiaus istorijoje

Jaroslav Brodsky, Čekoslovakijoje reabilituotų kalinių vieno klubo pirmininkas, pabėgo į Vieną. Brodsky 48 metų, buvęs mokytojas, Novotny laikais sėdėjęs kalėjime, neištvėrė Čekoslovakijoje Sovietam atėjus.

Kelios valandos po Sovietų tankų įriedėjimo į Prahą jo butą aplankė sovietų saugumas, bet jis buvo pasislėpęs. Per radiją jis girdėjęs, kad esąs laikomas kontrevoliucionierių vadu. "Po 10 dienų slapstymosi aš nusprendžiau bėgti. Paso, žinoma, negalėjau gauti, tai per sieną ėjau nelegaliai. Kai perkopiau 13 pėdų aukščio spygliuotų vielų tvorą, sargyba pamatė ir ėmė šaudyti. Persiritau dar per antrą tvorą ir įpuoliau į Luznice upelį, kuri eina pasieniu."

"Aš nesijaučiu saugus čia Vienoje", kalbėjo Brodsky, drebančiais pirštais degdamas cigaretę. "Viena per arti prie sienos. Ką reiškia siena rusam! Aš pažįstu slaptąją tarnybą. Įgrūsti į automobilį su diplomatiniu numeriu ir pervežti per sieną — ne problema".

Jis norįs pakliūti į Šveicariją ir iš ten organizuoti pagalbą tiem klubo nariam, kurie norės pabėgti į laisvę.

JAV įspėjo Čekoslovakijos vadus dar balandžio mėn., rašo Chr. Sc. Monitor, kad ji nieku negalės padėti, jei bus išprovokuota Sovietų intervencija. Apie tą įspėjimą buvusi painformuota ir Maskva.

— **Čekoslovakijos** vidaus reikalų viceministeris Zaruba paskelbtas nusižudęs. Anksčiau jis buvo įspėjęs, kad jis greičiau nusižudysiąs, negu perduosiąs asmenines bylas Sovietų slaptajai policijai.

— **Pueblo laivo** įgulai paleisti — sakė valstybės sekr. Rusk — š. Koreja reikalauja daugiau negu atsiprašyti. Reikalauja neįplaukti į Korejos vandenis.

Apeliacija į "užmirštąjį žmogų" . . .

Kas lems rinkimus? Ne hipiai, demonstrantai ir kiti išgarsintieji, o ta dauguma, apie kurią nekalbama . . .

Pagarba "užmirštiesiem":

R. Nixonas rinkiminėje kalboje San Francisco kalbėjo į "užmirštąjį amerikietį". Sakėsi to "užmirštojo" reikalam atstovausiąs. Į "užmirštąjį" apeliavo.

Užmirštasis — sako Nixonas — "nešaukia ir nedemonstruoja. Jis tylus, kaip ir ta didžioji dauguma šio krašto gyventojų, kurie moka mokesčius, remia savas bažnyčias, augina savo vaikus, kad jie būtų geri amerikiečiai, leidžia savo vaikus į visą pasaulį laisvės apsaugai".

Nixonas reiškė pagarbą šiam "tauriajam amerikiečiui — darbo žmogui, kuris yra lojalus savo krašto institucijom".

Nixonas apeliavo į jį. Kodėl ne į tuos, kurie demonstruoja, kelia triukšmą, protestuoja, augina plaukus (ne vaikus!), niekina savo krašto institucijas, bet kuriuos taip pagarsina televizija ir spaudos paveikslai?

"Užmirštieji" yra dauguma:

Kad jie yra Amerikos bendruomenės dauguma, iliustruoja The Chr. Sc. Monitor vedamajame: esą lapkričio balsavimuose gali dalyvauti apie 75 mil.; jų 90 procentų greičiausiai būsią baltieji. O jei kreipsim dėmesį į balsuojančio amžių, tai balsavimus lems ne triukšmaujantieji politikuojantieji jipiai. Pagal 1964 balsavimą trys ketvirtadaliai balsavusių buvo per 35 metus. Studentų balsavime bus ne daug ką per du procentus.

Išvada: **rinkimus lems tas "užmirštasis amerikietis", .. ir jo interesų bei jo opinijos turi žiūrėti tas, kuris nori gauti jo balsą.**

Kokia gi tų "užmirštųjų amerikiečių" nuotaika, opinija?

Jų opinija:

Ji toli gražu nesutampa su opinija televizijos, spaudos, kuri mielai vaizduoja triukšmaujantį, protestuojantį amerikietį. "Užmirštojo" opiniją konkrečiau vaizduoja Louis Harris anketos duomenys, paskelbti N. Y. Post. Pagal tuos duomenis **balsuojančių dauguma labiausiai pasigenda šiuo metu įstatymais paremtos tvarkos ir asmeninio saugumo.**

Nesaugumas auga. Apklaustųjų 54 proc. jaučiasi dabar gatvėje nesaugesni nei prieš metus; 80:13 mano, kad šiame krašte yra laužomi įstatymai ir suardyta tvarka. Anketos sudarinėtojai stengėsi išgauti atsakymus, kas yra didžiausi tos netvarkos ir nesaugumo kaltininkai. Jei atsakymus rūšiuosim pagal daugumo procentą, tai bus tokia jų eilė:

— 61 proc. mano, kad didžiausias kaltininkas pagausėję nusikaltimai;

— 59 proc. mano, kad tie "negrai, kurie pradėjo riaušes";

— 56 proc. mano, kad komunistai, kurie yra suinteresuoti ardyti tvarką ir įstatymą;

— 51 proc. mano, kad teismai pakirto įstatymo ir tvarkos vykdymą; 3:1 mano, kad teismai ir nusikaltimus paskatino;

— 36 proc. mano, kad "demonstrantai prieš Vietnamo karą";

— 37 proc. mano, kad vyriausybės netikusi veikla;

— 29 proc., kad hipiai ir studentai.

— 20 proc. kad dešinieji demagogai;

— 13 proc., kad "policijos brutalumas" išprovokuoja netvarką (tarp negrų šis procentas kitoks: 52 proc. jų mano, kad policijos brutalumas provokuoja netvarką).

Kas tvarką galėtų atstatyti? Pirmoje eilėje pasisakoma už **žmonių paramą vietinei policijai** (87 proc.); toliau **tvirtas prezidentas** (84 proc.).

Šie duomenys rodo, kuo labiausiai susirūpinęs "užmirštasis amerikietis".

— Išvada: **tas, kuris nori gauti "užmirštojo" balsą, turi labiausiaiatsiliepti į jo rūpesčius — į asmeninį saugumą, kovą prieš chaosą.**

Keistoka: čia mažiau randa atgarsio Vietnamo karas, kuris tarp intelektualų laikomas lemiamu dalyku rinkimuose. Gal dėl to neatsitiktinis faktas, kad kandidatas į viceprezidentus Agnew, apeliuodamas į rinkikus, pasisakė tvirtai prieš chaosą ir išdrįso pasisakyti, jog savo rolę tame chaose atlieka ir komunistai. Tai atitinka "užmirštojo amerikiečio" galvojimą (bet tokia Agnew kalba sukėlė N. Y. Times nepasitenkinimą!).

Jei anketos duomenys teisingai vaizduoja Amerikos balsuojančios visuomenės daugumos valią, tai ji labai skiriasi nuo tos visuomenės viršūnių: viršūnės atitrūkę nuo kamieno.

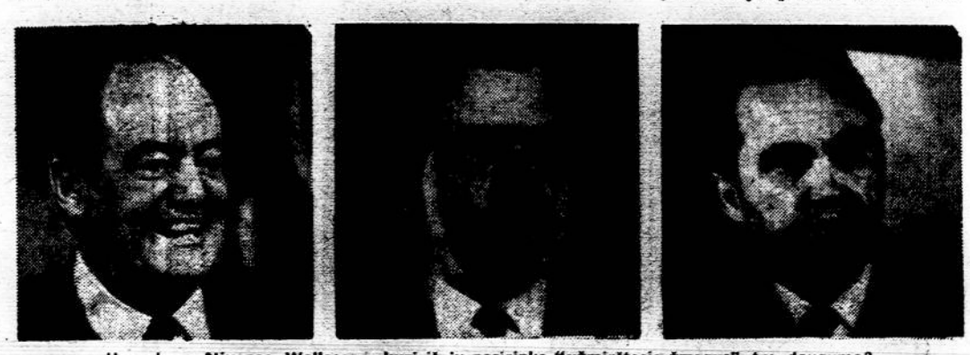

Humphrey, Nixonas, Wallace — kurį iš jų pasirinks "užmirštasis žmogus", t.y. dauguma?

Atvykėliai eina per Klaipėdos miestą

Trys vyrai — aktorius Vytautas Kancleris su Klaipėdos miesto kultūros skyriaus inspektorium ir Tiesos korespondentu — sumanė pažvelgti į Klaipėdos miestą "atvykėlio akimis". O atvykėlis, sako, neklausia, kiek mieste skaitytojų ir kiek meno saviveiklos ratelių. Atvykėlis eina per miestą ir apie viską sprendžia iš tvarkos bei švaros ir iš žmonių elgesio.

"Atvykėliai" mato, kad Klaipėdoje jau mažiau dulkių, kurių stulpus dar neseniai vėjas gainiojęs skersai ir išilgai miestą. Daug kur esą užsėta žolės, ir nuo to daugelis gremėzdiškai atrodžiusių namų dabar daug patraukliau atrodą. Tik Klaipėdos senamiestis vis dar — "perlas šiukšlyne": Sako, "iškuopus purvą, nuvertus biaurius sandėliukus ir pašiūres, nupūtus dulkes, jis sužėrėtų. Deja, kol kas tokio entuziazmo nematyti".

Grioviai gatvėse žada dujas ir centrinį šildymą daugelyje miesto dalių, o tai, esą, reiškia "švara butuose, sumažėję dūmų debesys". Dabar dar "visi laukia, kad suodžiai nedrumstų nuotaikos".

Užsiminė "atvykėliai", kad Klaipėdoje galėtų būti daugiau fontanų, — juk vandens yra! — ir kad būtų daugiau paminklų: Martynui Mažvydui, Kristijonui Donelaičiui, Stasiui Šimkui, kuris čia kadai įsteigė muzikos mokyklą... Bet tie dalykai dabartiniams "klaipėdiečiams" greičiausia nerūpi. Nes sako, "trečdalis klaipėdiečių visą laiką būna jūroje". Atseit, daugiau kaip 30 tūkstančių tų "klaipėdiečių" yra jūrininkai, surinkti čia iš visų Rusijos pašalių... (Kam jiems toki paminklai!) Apie tuos jūrininkus trys Klaipėdos stebėtojai sako, kad po kelių mėnesių plaukiojimo grįžę randa gyvenimą ne visada tokį, "kokiu didžiuojamasi". Mat, kapitalistinių kraštų uostuose papročiai esą nešvankūs. Užsieniečiai jūreiviai, esą, tuos nešvankius papročius norėtų matyt ir Klaipėdoj: "Jie stengiasi išvesti iš doros kelio mūsų jaunimą, nupirkti jį nailonu ir kramtoma guma, pornografija ir seksu". Aiškiau tariant, užsieniečiai jūreiviai Klaipėdoj skatina spekuliaciją ir prostituciją. Visa tai "vyniodami į vatą", stebėtojai verčia kaltę užsieniečiams jūreiviams, o apie tą 30,000 "savųjų" — koks jų indėlis toj srity — jie, matyt, "nieko negirdėjo". Sako, "prieš visa tai klaipėdiečiai kovoja", bet nematyt, ar sėkmingai.

Stebėtojai labai uoliai vengia prasitarti, kad tarp dabartinių "klaipėdiečių" (kurių jau per 100 tūkstančių), lietuviai yra mažuma, ir ne jie lemia miesto veido bruožus. Atsargiai, ant pirštų apie tuos "klaipėdiečius" stypčiodami, stebėtojai primena, kad aukštesnio lygio kultūriniai renginiai prie jų nelimpa. "Jūros šventė" su karnavaline eisena ir fejerverkais — gerai. O rytojaus dieną vietinis kino teatras rodė filmą, vardu "Fantomas". Prieš tai kino teatre — miesto deputatų tarybos posėdis. Deputatai — Klaipėdos diduomenė, miesto valdžia — prieš posėdį apgulę kino direktorę. Pasirodo, visi skuba iš anksto įsigyti bilietus į "Fantomą". Bet kai prieš porą mėnesių tame pačiame kino teatre koncertavo įžymi menininkė — kur net bilietai buvę nemokami! — niekas iš tos diduomenės nepasirodė. Tas pats įvairaus teatro spektaklyje, tas pats filharmonijos rengiamuose simfonijos ar kamerinės muzikos koncertuose ... Klasikinės muzikos koncertus, esą, lanko beveik vien muzikos mokyklos dėstytojai ir mokiniai. Panevėžio teatro apsilankymo metu salė buvusi apytuštė. Tas pats netgi rodant geresniuosius rusų filmus...

Ryšium su tuo aktorius V. Kancleris prisiminė savo pažintį (1944-45 metais) su profesorium Zigmu Žemaičiu:

"Garsus matematikas, visa širdim atsidavęs tiksliesiems mokslams, pradžioje atrodė pasirodė užsidaręs ir nelabai nuoširdus pašnekovas. Bet užteko pabūti viename sambūryje, kad įsitikintum, koks tai linksmas, draugiškas, išmintingas žmogus. Būdavo, atsisėdame hamaka, neturi savo žemės nuosavybės, — nei jos paviršiaus, nei juo labiau gelmių. Neseniai paskelbtas žemės įstatymų pagrindų projektas pakartoja ir lig šiol Maskvos praktikuojamą dėsnį, kad visa žemė priklauso valstybei ir todėl yra Maskvos valdžios dispozicijoj.

Savininkiškas naftos šeimininkas yra Sovietų Sąjungos geologijos ministerija. Ji teigiamai įvertino faktą, kad ir Lietuvoj jai atrastas naujas naftos šaltinis, ir atradėjam davė ... raudoną vėliavą, prie kurios pridėjo ir (nepaminėto dydžio) premiją. (Elta)

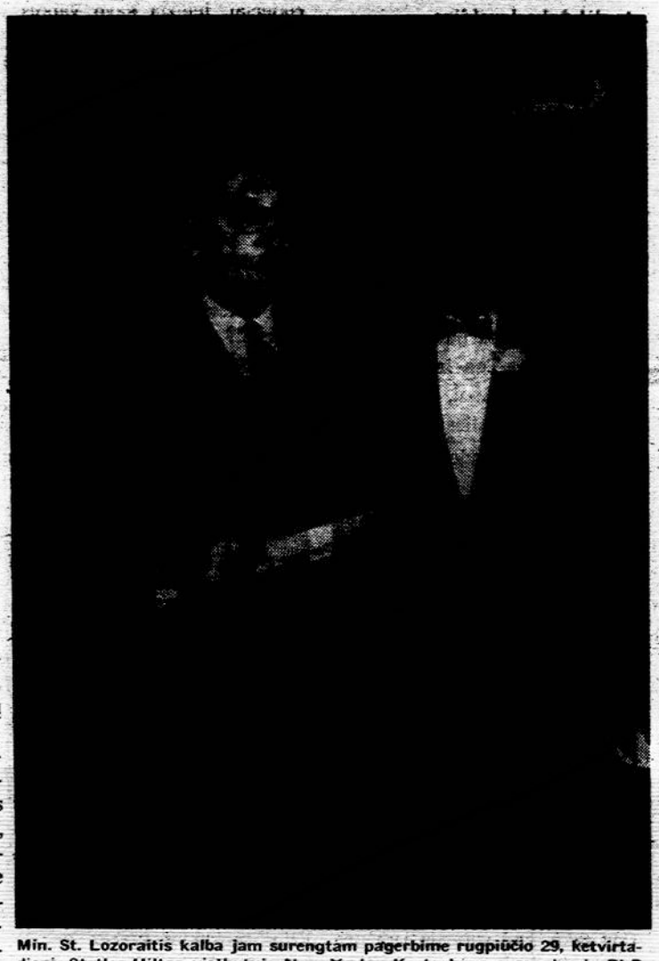

Min. St. Lozoraitis kalba jam surengtam pagerbime rugpiūčio 29, ketvirtadienį, Statler-Hilton viešbutyje New Yorke. Kartu buvo surengtas ir PLB seimo delegatų pagerbimas. Šalia (d.) — Aleksandras Vakselis, PLB seimui rengti vykdomasis vicepirmininkas.

— **Senato** daugumos bei mažumos vadai Mansfieldas bei Dirksenas įspėjo prezidentą, kad vargiai pasiseks sustabdyti filibusterį prieš Abe Fortas tvirtinimą į vyr. teismo pirmininkus.

— **Vokietijos** kancleris Kiesingeris sutiko, kad jo du ministeriai derėtųsi su rytų Vokietijos ministeriais artimiausių poros savaičių eigoje.

— **Rock and Roll** muziką buvo priverstos klausyti Guinejos kiaulytės. Po ilgesnio laiko jų ausies tinklo celės buvo suardytos, ir jos apkurto. Knoxville universiteto tyrimai priėjo išvadą, kad jaunų studentų klausa taip pat susilpus iki 65 metų senių klausos.

NAFTA IŠ GARGŽDŲ

Apie naftą Lietuvoj rugp. 1 Tiesa praneša, kad "Dabar jau du gręžiniai Gargždų apylinkėse gali kasdien pateikti liaudies ūkiui dešimtis tonų juodojo aukso".

Iš kitų prasitarimų jau žinoma, kad tas "auksas" net nelabai ir juodas. Lietuvoj gaunamoji nafta esanti palyginti švari ir gali būti vartojama dyzeliniam motoram varyti nevalyta. Tad iš Gargždų gręžinių tekanti nafta esanti naudojama Lietuvoj. Bet tai nereiškia, kad iš Lietuvos žemės gaunamoji nafta yra kokia nors Lietuvos nuosavybė. Lietuva, paversta tik priklausoma respubli-

Lietuvių Fronto Bičiulių stovykloje rugpiūčio 2 jaunimo sekcijos diskusijos. Kalba moderatorius dr. J. Girnius (k.). Nuotr. dr. K. Ambrozaičio

LAIŠKAS REDAKCIJAI

KAIP AŠ VARSČIAU SLA DURIS

SLA, pilnai — Susivienijimas Lietuvių Amerikoje, yra žinoma kaip sena, broliška lietuvių apdraudos draugija, turinti milijoninį kapitalą ir savo centrinę būstinę 307 W. 30th St., New Yorko mieste. Jai priklauso tūkstančiai geros valios narių ir vis nauji dar yra pageidaujami.

Turėjau garbės ir aš su broliu tai organizacijai priklausyti, bet po kiek laiko, palikę savo įnašus, atsikabinome.

Galutinai patyriau SLA paslaugumą, kai mėginau iš jos išgauti savo tėvo pomirtinę 500 dol. apdraudą. Drama prasidėjo, kai tėvas, nuo 1953 buvęs SLA narių ir permokėjęs savo kainą, 1968 balandžio 3 mirė Bayonne, N.J., kur pas giminę gyveno, ir buvo palaidotas N. Arlingotno, N. J., kapuose.

Nuvykau į SLA būstinę asmeniškai, pateikiau tėvo mirties pažymėjimą. Tokia ponia Banienė davė man specialią formą pareiškimui, liepė man ir graboriui tą formą prirašyti ir su polisu — apdraudos narystės pažymėjimu — jiem grąžinti. Sakė, kad A. Sodaitis viską sutvarkys. Nors poliso su savimi neturėjau, bet grįžęs namo viską sutvarkiau ir išsiunčiau.

Po neilgo laiko gavau iš A. Sodaičio savo popierius atgal su pastaba, kur turiu ant poliso pasirašyti su liudininkais, kad pinigus gavau, ir kad po to jie man atsiųs čekį. Tik reikėjo dar vieno popieriaus, mano brolio mirties pažymėjimo, nes jis jau prieš trejus metus buvo miręs. Taip aš atgausiu teisę į visą tėvo apdraudos sumą, nes ji buvo kadaise polise įrašyta mūsų abiejų — mano ir brolio vardu.

Pareiškimo formą su tėvo mirties pažymėjimu ir graboriaus užpildytu liudijimu tuojau išsiunčiau į SLA, o dėl brolio mirties pažymėjimo pradėjau žygius į Department of Health, 295 Flatbush Avenue, Ext. Brooklyn, N. Y. 11201. Staiga mirė A. Sodaitis, pradėjęs tvarkyti mano bylą. Health Departament atsakė, kad mano brolio mirties įregistravimo nerado — not found. Vėl rašiau ir siunčiau du doleriu. Atsakė toks ponas Abraham Sinovsky, kad jie surado mano brolio mirties pėdsakus ir galėtų kopiją man prisiųsti, jei aš grąžinčiau tą pirmąjį — not found. Žinoma, su džiaugsmu aš išsiunčiau minėtam p. Sinovsky tą prašomą raštą ir sulaukiau ...gimimui užregistruoti formos. Jokio brolio mirties pažymėjimo. Vėl nuvykau į tą įstaigą, užpildžiau naują popierių, pridėjau čekį trim doleriam už dvi kopijas. Gavau vėl atsakymą — not found. Po trečio nepasisekimo, praėjus virš dviejų mėnesių laiko, grįžau į SLA būstinę pasiguosti, kas daryti, kad to jų reikalaujamo mano brolio mirties pažymėjimo negaliu iš valdžios išprašyti. Gal sudarysime kokį aktą, nes daugelis žino, kad jis yra tikrai miręs.

Ponia Banienė pareiškė, kad be to pažymėjimo — niko nebus. Pagaliau dar išaiškėjo, kad SLA įstaiga visai mano jokių, pirmiau prisiųstų, popierių neturi. Ji dar gerai paieškos ir paskambins. Vėliau paskambino ir patvirtino tą patį —nerado, reikės naujas formas pildyti, ne tik brolio, bet jau ir tėvo mirties pažymėjimus išsirūpinti iš naujo, atnešti jiem, ir jie viską sutvarkys.

Man jau darės keista. **Kodėl man Health Department neduoda kaip tik to, be ko man SLA neduoda priklausančios 500 dol. sumos.** Visi tokius dokumentus gauna, tik ne aš. Jei paliksiu jiem pasirašytą polisą, tai jiem to ir tereikia. Paprašiau, kad dingusią formą man paštu naujai išsiųstų, o kitus reikalus aš pats tvarkysiu. Praėjo virš dviejų savaičių. Nei žodžio, nei formų iš savo SLA nesulaukiau. Per tą laiką susitvarkiau su abiem mirties pažymėjimais, gavau ir brolio, išduotą prieš trejus metus, iš to paties Health Department ir su to paties ponio Abraham Sinovsky parašu. Reiškia, mano brolis iš tikrųjų buvo miręs, tik dabar jo registras išnyko.

Nesulaukęs tų pažadėtų formų iš SLA, dar kartą, rugpiūčio 30, paskambinau į būstinę, klausdamas, ar galėčiau asmeniškai užeiti ir tuos popierius paimti. Atsiliepė ponas Petrėnas ir užtvirtino, kad būstinėje bus dirbama lig 4:30 val. vak. Atvykau prieš 4 val., bet būstinė buvo užrakinta, tiktai degė stalinė lempa ir kažkas krapštėjo. Veltui kankinau kumštimi tas duris ir spaudžiau skambučius. Pasidarė koktu dėl tokios išsigarsinusios lietuviškos organizacijos paslaugumo.

Nusivylęs savo jėgom ir saviškiais, perdaviau turimus įrodomuosius dokumentus giminėm. Jie amerikiečiai, turi ištrius advokatus, gal jie bus galingesni šiame krašte, kuris saugoja ir mažus žmones.

V. Jonikas
Brooklyn, N. Y.

GREEN CORNER RESTAURANT — Frances C. Saldukas savininkas. Jauki vieta maloniai praleisti laiką. Į čia vietos lietuviai sueina pasikalbėti, pasivaišinti. Pravažiuojantieji ar atvykusieji į Waterbury, sustoję čia sutiks saviškį. Įvairiausi vietiniai ir importuoti gėrimai. 34 Green Street, Waterbury, Conn., Telef. (203) 754-9995.

PARDUODAMA VAISTŲ LABORATORIJA ir ofisas. Plačiai žinomi vaistai bei gintis nuo reumatizmo. Labai pelninga įmonė. Rašyti: P. Deken, North Sta., P.O. Box 9112, Newark, N.J. 07104.

GREITOJI PAGALBA. Nenusiminkr, gausi pagalbą. Ilgai laukti vaistai nuo reumatizmo, rinkų, kojų nutirpimo ir skaudėjimo jau gaunami. Tai Dekanės mostis, dabar vadinama "Ree-Leef Rub". Dėžutės: 4 uncijų 3 dol., 8 uncijų 5 dol. Persiuntimui pridedama 50¢. Kreiptis: Royal Products, North Sta., P.O. Box 9112, Newark, N.J. 07104, arba į Darbininko administraciją, 910 Willoughby Avenue, Brooklyn, N.Y. 11221.

J. S. SHALINS-ŠALINSKAS — Laidotuvių direktorius. 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way Sta.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Koplyčios nemokamai visose miesto dalyse. Tel. VIrginia 7-4499.

RIMO IR JUOZO BRUŽŲ vienintelė lietuviška siuntinių įstaiga didžiajame New Yorke, atlieka visus patarnavimus sudarant siuntinius ir užsakant kitas dovanas į Lietuvą. Greitas patarnavimas — žemos kainos. 370 Union Ave., Brooklyn, N.Y. Telef. EV 4-4952

JOSEPH GARSZVA — GRABORIUS, BALSAMUOTOJAS. 2 modernios koplyčios. 231 Bedford Avenue, Brooklyn, N.Y. 11211; EV 8-9770.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni koplyčia, Air-conditioned. A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public. 660 Grand St., Brooklyn, N. Y. 11211; ST 2-5043.

STEPHEN AROMISKIS (Armakauskas) — Graborius-balsamuotojas. Moderni koplyčia. 423 Metropolitan Avenue Brooklyn, N.Y. 11211, EV 7-4335.

THEODORE WOLINNIN, INC. — E. Joseph Zebrowski, laidotuvių direktorius. Moderni koplyčia. 123 E. 7th Street, New York, N.Y. GR 5-1437.

VAITKUS FUNERAL HOME. Notary Public. 197 Webster Ave. Cambridge Mass. Pranas Vaitkus, laidotuvių direktorius ir balsamuotojas. Moderniška koplyčia šermenims dykai. Aptarnauja Cambridge ir Bostoną. TR 6-6434.

FRANK J. VOGEL laidotuvių direktorius — McCue Funeral Home. Koplyčios galimos, kur tik reikalingos. 395 Autumn Ave., Brooklyn, N.Y. 11208; tel. 277-5604.

SIMONSON Funeral Home — Kilnus patarnavimas nuo 1887 metų. Kuo galėdami patarnaujame minėjimuose. Skambinti 847-0500, Wm. H. Simonson, direktorius. Laidotuvių įstaigos: 119-04 Hillside Avenue Richmond Hill, N.Y.; 97-01 101st Avenue Ozone Park, N.Y.

KARLONAS FUNERAL HOME — 286 CHESTNUT STREET, NEW BRITAIN, CONN. Tel. BA 9-1181.

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr., laidotuvių direktorius. 426 Lafayette St., Newark, N.J. 07105; tel. MArket 2-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios, oras vėdinamas.

N. F. WALKER, Inc. Laidotuvių direktoriai. Daug vietos automobiliams statyti. 87-34 80th Street Woodhaven, N.Y. 11421, (2112) MI 2-4343 ir 2039 Merrick Ave. Merrick, N.Y. 11566 (516) FR 8-0303.

JOHN ORMAN AGENCY / Insurance - Real Estate. Namų pirkimo, pardavimo ir visais reikalais kreipkitės į mūsų įstaigą. Pildomi miesto, valstybės ir federalinės valdžios mokesčių (Income Tax) pareiškimai. — 110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. 11418; tel. VIrginia 6-1800.

ANDRIUS ARMONAS, statybininkas — Long Islande stato įvairaus dydžio naujus namus, kuriuos galima tuoj įsigyti. Priimam užsakymus pastatyti pagal pirkėjo pageidavimus ant mūsų arba pirkėjo žemės. Statybą atliekam sąžiningai pagal susitarimą už labai prieinamą kainą. Tel. (516) AN 1-2864.

VYTAUTAS MAŽELIS, fotografas — vestuvės: spalvota ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus), portretūra, meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai. 422 Menahan St. Ridgewood, N.Y. 11237; Tel. HY 7-4677.

VYTAUTAS BELECKAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227, EV 2-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia ir Albertas Radžiūnas, sav. 36-38-40 Stagg St. Brooklyn, N.Y. 11206; ST 2-5938.

LITAS INVESTING CO., INC. — Paskolos geromis sąlygomis. Aukštos palūkanos už indėlius. 86-01 114th Street Richmond Hill, N.Y. 11418, (212) 441-6799; 2422 W. Marquette Rd., Chicago, Ill. 60629, (312)) 476-2242

JUOZO ANDRUSIO Real Estate, Insurance. Apraudimas gyvybės, namų, automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudos, Income Tax užpildymas, Mutual Funds—pinigų investacijos. Kasdien nuo 9 iki 8 val.; šeštadieniais iki 6 v. pp. 87-09 Jamaica Ave., Woodhaven N.Y. 11421; VI 7-4477.

JUOZO MISIONO GĖRIMŲ KRAUTUVĖ — Galima gauti įvairiausios rūšies amerikiečių ir importuotų gėrimų. Didžiausias pasirinkimas degtinės ir vyno. 103-55 Lefferts Blvd. Richmond Hill, N.Y. 11418. Tel. VI 3-3544.

S & G MAISTO KRAUTUVĖ. Antanas Vaitkus, vedėjas. 84-09 Jamaica Ave. Woodhaven, N.Y. 11421, VI 9-3077; 340 Grand St. Brooklyn, N.Y. 11211, ST 2-4329. Papigintom kainom priimame užsakymus vestuvėms ir pobūviams. Pristatom į namus liet. skilandžius, sūrius. We take all orders special price for Weddings and Parties. Home-made Bologna.

SUPERIOR PIECE GOODS CORP. 200 Orchard St. New York, N.Y. 10002, AL 4-8319. Vilnonės medžiagos jūsų artimiesiems—importuotos ir vietinės. Vilnonės medžiagos kostiumams, paltams ir suknelėms. Taip pat šilkinės, maišytos, spalvotos, lovoms užtiesalai, vilnonės skaros ir šalikai—geriausios rūšies pigiausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant pakietus į Europą. Užeikite ir įsitikinsite!

RICHMOND HILL DORAN'S FLORIST, Inc. 126-15 Liberty Avenue Richmond Hill, N.Y. 11419, Tel. 641-9441 - MI 1-7702. Krautuvė atidara kasdien nuo 9 val. ryto iki 9 val. vak.; sekmadieniais nuo 9 iki 5 val. p.p. Gėlės pasiunčiamos į visus miestus. Paruošiama vestuvėms, laidotuvėms ir kitom progom buketai ir pristatoms į nurodytą vietą arba namus. Savininkai — John Doran ir Alice Zupko, kuri kalba lietuviškai ir maloniai patarnauja.

C. A. VOKET — LIETUVIS ADVOKATAS — 41-40 74th Street Jackson Heights, N. Y. NE 9-6620.

DOVANŲ SIUNTINIAI Į LIETUVĄ — Mes siūlome nepalyginamą patarnavimą. Firma Union Tours egzistuoja nuo 1931 m. Per tuos praėjusius 36 metus nei vienas siuntinys nebuvo grąžintas ir nei vienas nežuvo. Mūsų ilgų metų patyrimas leidžia mums ir mūsų kvalifikuotam štabui išpildyti visas pareigas, susietas su siuntinių priėmimu, supakavimu, ir tų siuntinių išsiuntimu. Išmėginkite mūsų patarnavimą ir būsite patenkinti. Mes turime didelį pasirinkimą įvairių siuntiniams daiktų – geriausių siuntimui ir tai pigiausiomis kainomis; pas mus gausite visko, ką tik jūs norėsite siųsti draugams ir giminėms. Reikalaukite mūsų nemokamų katalogų — UNION TOURS 1 East 38th St. New York, N.Y. 10016. Aplankykite mūsų skyrius: Chicago, Ill. 2219 W. Chicago Ave. 60622; Los Angeles, Calif. — 344 North La Brea Ave. 90036.

Tel. (212) 441-3110 / 896-7743
BESTWAY TRAVEL AGENCY
Kelionės plačiame pasaulyje
WILLIAM R. BEST
84-14A Jamaica Avenue
Woodhaven, N.Y. 11421

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B. S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
Michigan 2-4130

DARBININKAS 910 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN, N. Y. 11221

Editorial Office GL 5-7281 • Business Office GL 2-3523

THE WORKER (Title Copyright) by FRANCISCAN FATHERS

Eina nuo 1915 metų.

1951 sujungė AMERIKĄ, LDS organą DARBININKĄ ir LIET. ŽINIAS

Second-class postage paid at Brooklyn Post Office

Published semi-weekly except holiday weeks and July and First week in August when published weekly.

Prenumeratos kaina $7.00 — Subscription per year $7.00

Laikraštį tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA.

Straipsnius ir korespondencijas redakcija taiso savo nuožiūra. Nenaudoti straipsniai saugomi ir grąžinami autoriams prašant. Pavardė pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Vyčių vainikas prie Amerikos Laisvės varpo

Lietuvos vyčių 55-tasis seimas Philadelphijoje

Su šūkiu "Vyčių stiprybė — Lietuvos viltis" Lietuvos vyčiai sušaukė savo 55-tąjį seimą Philadelphijoje, rugpiūčio 22-25.

Prie didelio Bellevue Stratford viešbučio plevėsuoja trispalvė. Tai vaizdas, sukeliąs jausmą, kurį ne vienas esame patyrę, išvydę savo tėvų žemės ženklus. Įėjus į viešbutį, tuojau patraukia dėmesį lenta su užrašu — Knights of Lithuania, 55th Convention, Ballroom Floor. Pasikėlus į seimo užimtą aukštą, prie registracijos stalo malonios vytės pasitinka delegatus ir svečius. Čia pat matyti ir trys kambariai, kur viename bus aukojamos mišios, antrame vyks posėdžiai, o trečiame įrengta tautodailės ir knygų parodėlė, apie kurią buvo skelbta miesto laikraščiuose ir kviesta visuomenė atsilankyti.

Ketvirtadienis tai delegatų rinkimosi diena. Popiet jau susidaro gera grupė vyčių ir išvyksta apžiūrėti istorinių vietovių bei pažaisti kėglių rungtynėse. Vakarinėmis mišiomis Šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje atidaromas seimas, o parapijos salėje įvyksta susipažinimo pobūvis. Penktadienio rytą seimo pirmame posėdyje Philadelphijos 3-ji kuopa sveikina delegatus ir svečius, kun. J. Jutkevičius pasako uždegančią kalbą, sudaromas prezidiumas, pateikiama darbotvarkė. Po posėdžio, kitame kambaryje, aukojamos lietuviškos mišios, dalyvaujant ir giedant visiem vyčiam. Pertraukos metu vyčiai neišsiskirsto, bet renkasi bendriem pietum, kurių metu pagerbiami organizacijos garbės nariai.

Popietiniame posėdyje svarstomi organizaciniai klausimai bei planai. Vakare prie vyčių prisijungia geras skaičius visuomenės: virš 350 asmenų išplaukia laivu Delaware upe. Laive šokama, dainuojamos lietuviškos dainos, o Philadelphijos "Žilvino" šokėjai atlieka programą.

Šeštadienio rytiniame posėdyje tęsiamos diskusijos ir nagrinėjami nebaigti reikalai. Vėliau išklausoma Antano Saulaičio, S. J., paskaita. Prelegentas labai įdomiai išaiškina žmogaus padėtį savo aplinkoje, pabrėždamas, kad asmuo turi kur nors priklausyti, norėdamas pažinti ir ugdyti paveldėtas kultūrines vertybes. Savoka katilo, kur sutirpdomos įvairios tautybės, šiandien pakeičiama asmens kilmės ieškojimo atgimimu. Paskaitoje buvo iškelta ir stovyklų svarba. Šioje mažos skalės bendruomenėje jaunuolis gali išmėginti ir pritaikyti savo įgytas žinias organizacijoje. Patraukti ir išlaikyti savo narius organizacija turi ne reikalavimais, o įdomia programa, leisdama nariui pajusti, kad jis yra įnašas ne tik į organizaciją, bet ir į gyvenamą bendruomenę. Paskaita labai sudomino klausytojus. Prelegentas buvo paprašytas paruošti santrauką, kurią būtų galima išsiuntinėti vyčių kuopom, kaip tik ir ieškančiom patarimų, kaip narius išlaikyti ir pritraukti.

Po paskaitos visi dalyvauja lietuviškose mišiose, kurias aukoja keturi kunigai: A. Kontautas iš Bostono, W. Stanevičius iš Detroito, J. Jutkevičius iš Worcesterio ir St. Raila iš New Yorko. Bendrų pietų metu įteikiami prizai kuopom, pasižymėjusiom naujų narių pritraukimu, pilnai surinktu nario mokesčiu ar ypatinga veikla. Trofėjomis apdovanojami žaidę kėglių rungtynėse. Mykolo Norkūno, vyčių įkūrėjo duktė, dr. Phyllis Cimics, duoda trumpą pranešimą apie jos pačios ruošiamą spaudai knygą iš savo tėvo gyvenimo. Knyga pasirodys ateinančiais metais, švenčiant šimtą metų nuo Mykolo Norkūno gimimo.

Popietiniame posėdyje seimo pasveikinti atvyksta Philadelphijos burmistro atstovas — tarybos narys Joseph Zazyczny, Lietuvių Moterų Klubų Federacijos Phila. klubo vicepirmin. Rima Mironienė, Pietinės New Jersey Lietuvių Bendruomenės pirm. Juozas Gaila, Philadelphijos Lietuvių Bendruomenės vicepirm. Algimantas Gečys ir JAV LB Pietryčių apygardos pirm. Balys Raugas. Perskaitoma telegrama iš senatoriaus Hugh Scott ir kiti sveikinimai. Pristatomi kandidatai į naująją centro valdybą. Vyksta balsavimai ir rinkimai. Vakare puošnioje viešbučio salėje suruošiami šokiai naujajai centro valdybai pagerbti. Vakaras praeina iškilioje nuotaikoje, su dainomis ir šokių varžybomis.

Sekmadienio rytą Šv. Kazimiero bažnyčios kieme vyčiai rikiuojasi eisenai ir, palydimi Šv. Kazimiero posto veteranų ir būrio vėliavų, žygiuoja bažnyčion. Pagal tradiciją, vyčių seimo metu iškilmingų mišių aukoti visuomet yra kviečiamas vyskupas. Šio seimo mišiom atvyksta Philadelphijos vyskupas Gerald V. McDevitt. Jį atlydi Šv. Kazimiero parapijos klebonas K. Batutis, prel. J. Končius, prel. V. Martusevičius, kunigai Neverauskas, Shimkus, Mažeika, Jutkevičius ir Stanevičius.

Prieš prasidedant mišiom, prie altoriaus iškviečiami užsitarnavę 4-to laipsnio ordiną vyčiai. Vyskupas, pašventinęs ženklus, pats juos įteikia. Pamokslą pasako prel. J. Končius, iškeldamas Lietuvos praeitį, jos vargus, jai padarytas skriaudas lygindamas su Čekoslovakijos tragedija.

Mišiom pasibaigus, vyčiai su vyskupu ir kunigais susirenka oficialiai seimo nuotraukai. Po bendrų priešpiečių ir vyskupo sveikinimų parapijos salėje visi vyksta prie laisvės varpo Nepriklausomybės aikštėje — Lietuvos nepriklausomybės atstatymo jubiliejui paminėti. Sugiedojus himnus, po invokacijos programą praveda Philadelphijos vyčių veikėjas Juozas Janulaitis. Jis pažymi šios istorinės vietos reikšmę: čia gimė JA Valstybės, pasirašius nepriklausomybės aktą 1776 metais. Meninę programos dalį atliko dvi jaunos kanklininkės— Alė ir Laima Surdėnaitės.

Dr. Jokūbas Stukas savo kalboje nušviečia Lietuvos padėtį, komunizmo suktumus, Jungtinių Tautų dvigubą standartą mažųjų tautų atžvilgiu, primena, kad Lietuvos laisvės varpas padovanotas Amerikos lietuvių ir yra čia pat esančio laisvės varpo kopija. Baigdamas kalbą, prelegentas ragina vyčius dar uoliau dirbti su šių laikų vieninteliu ginklu — plunksna.

Dennis Mažeika perskaito vyčių seimo laisvės deklaraciją, kurioje išreiškiama padėka Amerikai už mūsų tėvų ir senelių priglaudimą, už nepripažinimą Sovietų okupacijos. Deklaracijos kopijos išdalinamos visiem susirinkusiem. Giedant "Marija, Marija", vyčių atstovai — Kun. J. Jutkevičius, pirm. dr. J. Stukas, Stella Volkevičiūtė ir J. Janulaitis—padeda vainiką prie laisvės varpo.

Popiet vyčiai renkasi į viešbutį paskutiniam posėdžiui. Balsuojami konstitucijos pataisymai. Vakare įvyksta iškilmingas seimo banketas, kuriame pagrindinę kalbą pasako Philadelphijos teisėjas Leo Weinrott. Vakarą praveda Philadelphijos advokatas ir vyčių bičiulis Alfonsas Romeika. Patriotinę kalbą pasako kun. J. Jutkevičius. Pennsylvanijos asemblėjos narys Jurgis Juraitis savo kalboje pažada remti vyčių veiklą ir padėti Lietuvos reikalui.

Banketo metu buvo pagerbti ir atžymėti ženklais nusipelnę vyčiai: Juozas Sadauskas — spaudos bendradarbis jau nuo 1916 metų; Adelė Gabaliauskienė — vyčių delegatė į Lietuvą 1927 metais, kai buvo vežamas aukso kardas Lietuvos kariuomenės generolui S. Žukauskui. Garbės narius pakelė: Juozas Sakaitis, Anne Bender, Marija Jankowski iš Worcester, Mass., ir Mary Lucas ir Stasys Vaitkus iš Dayton, Ohio. Čia įteikiama ir vyčių 1000 dol. stipendija, kurią šiais metais laimėjo Donna Jankowski, veikli vytė iš Worcester, Mass.

Dar žodį taria naujasis centro valdybos pirm. dr. Jokūbas Stukas, kviesdamas vyčius daugiau reikštis Lietuvių Bendruomenėje, bendrauti su ateitininkais ir skautais ir remti visą lietuvišką veiklą.

Banketas uždaromas buvusios centro valdybos pirm. Helen Schields-Šaulytės kvietimu į darbą, nes vyčių stiprybė yra Lietuvos viltis. Sugiedojus vyčių himną, baigiasi banketas ir 55-tasis seimas.

Pirmadienio rytą vyčiai susirenka atsisveikinti ir, pilni gražių užsimojimų ir naujos energijos darbui, išsiskirsto.

★

Seimas praėjo su dideliu pasisekimu dėka šeimininkų — Philadelphijos 3-sios vyčių kuopos sutartinio darbo ir pasišventimo. Rengimo komitetą sudarė: J. ir A. Mickūnai,

(nukelta į 4 psl.)

Lietuvos vyčių seimo atstovai Philadelphijoje rugpiūčio 25 padėjo vainiką prie Amerikos Laisvės varpo, prisimindami žuvusius dėl Lietuvos laisvės. Iš k. į d. kun. J. Jutkevičius, St. Volkevičiūtė, J. Janulaitis, dr. J. Stukas.
Nuotr. V. Gruzdžio

Ar daug trūksta iki 5000?

Šį pirmadienį, rugsėjo 9, Amerikos pradžios mokyklose prasidėjo mokslo metai. New Yorke dėl mokytojų streiko valdiškose amerikiečių mokyklose mokymo pradžia sukliuvo. Tuo tarpu New Yorko lituanistinė Maironio vardo šeštadieninė mokykla darbą pradėjo jau rugsėjo 7. Panašiai ir kitose lietuviškose kolonijose lituanistinės mokyklos mokslo metų pradžiai pasirinko rugsėjo 7 arba 14.

Pagal statistikcs davinius 1966-67 mokslo metais lituanistines mokyklas JAV lankė 3,849 mokiniai, o 1967-68 mokslo metais — 3,113 mokinių. Pereitų mokslo metų pabaigai artėjant, JAV LB centro valdybos rėmuose veikianti švietimo taryba buvo paskelbusi lituanistinio švietimo vajų: Lietuvai jubiliejiniais metais atlikti ypatingos reikšmės darbą — padidinti mokinių skaičių iki 5,000.

Kiek mokinių lituanistinėse mokyklose šiemet, jubiliejiniam mokslo metam prasidėjus? Ar jau pasiektas vajaus metu pasiryžtas skaičius? Ar bent priartėta prie jo?

Kadangi ne visos lituanistinės mokyklos jau pradėjo mokslo metus, tai registracijos daviniai nepilnai žinomi. Paties New Yorko Maironio vardo šeštadieninėj mokykloj daviniai nėra džiuginantys. Užpereitais mokslo metais šią mokyklą lankė 190 mokinių, pereitais mokslo metais — 180 mokinių. Šiemet, Lietuvos jubiliejiniais ir laisvės kovos metais, nauji mokslo metai pradėti su 160 mokinių. Be abejo, tai dar tik darbo pradžia. Pirmą mokslo metų dieną gal ne visi dar spėjo atvykti ir užsiregistruoti. Tai tik ir teikia vilties, kad ateinančių savaičių laikotarpy abejojančių ar primiršusių tėvų tautinio atsakomingumo jausmas ir jaunimo uolumas mokinių skaičių padidins.

Šia proga tenka prisiminti kai kurias mintis, kurias pareiškė JAV LB švietimo tarybos pirmininkas J. Kavaliūnas, paskelbdamas (Darbininkas, 1968 kovo 19) jubiliejinių metų lietuviško švietimo vajų:

"Jei Lietuvos kūrėjai savanoriai kovojo nepriklausomybės kovose už kiekvieną Lietuvos žemės pėdą, tai mes čia dabar turime kovoti dėl kiekvieno lietuvio, dėl kiekvieno jaunuolio. Tai garbingas mums uždavinys, bet ir likiminė pareiga, nuo kurios nė vienas nesame laisvi.

"Siuskime savo vaikus, skatinkime ir padėkime kitiem savo vaikus siųsti. Tėvai, leidžią savo vaikus į lituanistines mokyklas, panaudokime visą savo įtaką, kad ir kaimynai ir pažįstami leistų.

"Jaunimo organizacijos, panaudokime visą savo įtaką, kad nariai, dar nelanką lituanistinių mokyklų, stotų į jas šiais Lietuvos sukaktuviniais metais.

"Išeivijos lietuviškųjų mokyklų uždaviniai dideli, o darbo sąlygos sunkios. Jos lengvės laikantis darbo pasiskirstymo: mokytojų tarybom rūpinantis pedagoginiais reikalais, o mokyklų laikytojam — tėvų komitetam ir LB apygardom bei apylinkėm — ūkiniais ir finansiniais, o visiem kartu laikantis švietimo tarybos nuostatų ir potvarkių.

"Visas lietuviškasis švietimas remiasi auka ir tėvu, ir mokytoju, ir bendruomenės, neišskiriant nė pačiu vaikų. Vertinkime vienas kito darbą, vienas kito įnašą, didelį ar mažą, ir našlės skatiką. Per auką ir pasišventimą buvo iškovota Lietuvos laisvė ir nepriklausomybė, tik per auką mes ją vėl atgausime."

PETRAS DOMINAS IŠPLAUKĖ Į DIDŽIUOSIUS VANDENIS

Petras Dominas — inteligentiškiausias Europos plėšikas

J. L.

(5)

Pirmasis tuo reikalu prabilo Dominas.

— Tai ką, vyrukai, atrodo, gerokai apkerpėjome? Trūksta polėkių? Pradeda gyslos kalkėti? Reikia daugiau judesių, gimnastikos, įspūdžių. — Gerhardas ir Helmutas Balkiai tik pritariamai linkterėjo galvomis. Vadinas, sutarta.

Pirmasis žygis

1963 rugsėjo 28 Dominas nupirko tris poras pirštinių ir plaktuką. Pirštinės — kad neliktų pirštų nuospaudų, plaktukas — prekylangių stiklam daužyti. Vakare trys vyrai leidosi į žygį kaip į pramogą.

Gerhardo Mercedes automobiliu visi nuvyko į Mionchengladbachą ir ėmėsi vykdyti planą. Pastatę savo mašiną nuošalioje gatvėje, pradėjo dairytis automobilio žygiui. Žmonės būriais skuba į teatrą. Tai gera proga "išsinuomoti" kurio nors dainos meno mėgėjo mašiną, nes kol tęsis operetė, niekas automobilio nepasiges. Labiausiai jiem patinka Opel Rekord firma. Ji geriausiai pažįstama ir patikima. Ilgai žvalgytis nereikėjo. Gatvės lemposšešėlyje pastebėjo ieškomo tipo automobilį. Vikriai iškelia vieną langą ir atidaro duris. Trumpu sujungimu užveda motorą ir pajuda iš vietos. Iš šalies žiūrint, atrodo, jog trys jaunuoliai išvyko pasivažinėti. Iš lėto slenka pirmyn tai kiek sumažindami, tai paspartindami greitį, nerūpestingai į visas puses žvalgosi. Tuo tarpu prie vairo sėdįs Gerhardas įdėmiai stebi, kokiu ritmu keičiasi eismą reguliuojančios šviesos tarp Bismarko gatvės ir tos vietos, kur paliktas jų Mercedes.

Laikrodis rodo pusę dešimtos. Elegantiškas Opel Rekord įsuka į Bismarko gatvę ir sustoja apie 50 metrų nuo brangenybių pirklio Offermanno parduotuvės. Gatve važinėja tramvajus ir autobusas, bet šiuo metu eismas nėra gyvas. Tik kai kampe pasirodo raudonos šviesos, prie gatvių susikirtimo susigrūda kiek daugiau mašinų. Iššokus žaliom šviesom, visos su dideliu triukšmu leidžiasi pirmyn.

Trys vyrai apžiūrinėja prekylangius. Ilgiau jie užtrunka prie brangenybių parduotuvės. Jos vitrina įrengta truputį nuošaliau — prie įėjimo į vidų. Praeivių dėmesiui patraukti lange išstatyta gražių ir brangių papuošalų ir kitų dalykų. Viliojantis grobis. Dominas sužavėtas stebi jį, kaip katinas nieko nenujaučiančią pelę. Savo bendram jis duoda paskutinius nurodymus: — Kai tik pasirodys žalios šviesos — pradedame. Visi supranta ką tai reiškia. Tada startuojančių automobilių šviesos nukrypsta šalin nuo vitrinos, kyla motorų triukšmas, kuris turi užslopinti dūžtančio stiklo skambesį. Viskas tobulai paruošta ir aišku. Gerhardas atvairuoja "išnuomotą" mašiną ir sustabdo prie pat šaligatvio.

Vis tie nepramatymai

Dėmesio — žalia šviesa. Tuo pat akimirksniu Dominas išsitraukia iš po palto už diržo užkištą plaktuką ir žaibiškai smogia į langą. Kokia staigmena: stiklas nedūžta, tik truputį įskyla!

— Per menkas plaktukas, — ramiu balsu taria jis ir dar kartą smogia visa jėga. Lange atsiranda skylė, bet tokia mažutė, jog nė rankos negalima įkišti. Helmutas taip pat įsikūnijusi ramybė. Atrodo, jog niekas į jų kėslą neatkreipė dėmesio.

Šarvuotam stiklui pramušti reikia mažiausiai dviejų kilogramų plaktuko, — žinoviškai įvertina padėtį Helmutas. Bet jie atvykę ne bandymų daryti, o grobti. Pradėto užmojo negalima palikti neužbaigus — reikia skubiai veikti. Dominas dar kartą trenkia ir skylė padidėja. Gatvių persikirtime iššoka raudona šviesa. Petras skubiai čiumpa vitrinoje išdėstytas brangenybes ir bruka į apsiausto kišenę. Dar kartą ir dar kartą kiša per skylę pirštinėtą ranką ir surenka viską, kas atrodo brangesnio.

Ant kampo užsidega geltona šviesa. Helmutas pakelia ranką ir metasi į mašiną. Dominas paskui jį. Gerhardas startuoja dar prieš pasirodant žaliai šviesai, nes kryžkelė laisva. Pravažiavęs gatvių susikirtimą, staigiai suka į mažutę gatvelę. Kiek pavažinėję šalutinėmis gatvėmis ir įsitikinę, kad niekas jų nepersekioja, trys vyrai palieka automobilį prie tamsaus sandelio ir ramiausiai nužingsniuoja.

— Kitam kartui nupirksiu geresnį plaktuką, — taria Helmutas. Dominas tvli. Jam mirga akyse, trūksta oro. Ne dėl susijaudinimo ar baimės. Tas prakeiktas ilgų metų kalėjimas išsekino jėgas. Bet nei Helmutas nei Gerhardas neturi to pastebėti. Prieš ruošiantis kitam žygiui reikės dar gerokai pailsėti. Tokie terliojimaisi kaip šiandien su prekylangiu gali blogai baigtis.

Perėję gatvę ir pasiekę savo Mercedes, visi trys sulipa į jį ir nudumia namo, kur jų nekantriai laukia motina, žmona ir mylimoji.

(Bus daugiau)

A. ir L. Surdėnaitės skambina kanklėmis prie Laisvės varpo Lietuvos vyčių seimo metu. Nuotr. V. Gruzdžio

Argentinoje žuvo mokytoja Z. Vanagaitė

Trumpą savo gyvenimą atidavė lietuvių jaunimui

Buenos Aires, Argentinoje, naktį iš rugpiūčio 21 į 22 automobilio katastrofoje žuvo jaunimo mokytoja ir vadovė Zuzana Vanagaitė. Sudužę automobilio stiklai jai taip perpiovė gerklę, kad ji mirė po kelių valandų ligoninėje. Kitą dieną buvo pašarvota Aušros Vartų parapijos salėje, iškilmingai palaidota rugpiūčio 23. Laidotuvėse dalyvavo visa lietuvių kolonija ir visas jos auklėtas jaunimas.

*

Zuzana Vanagaitė buvo gimusi 1941 rugpiūčio 3 Avellanedoje. Ten ir baigė pradžios mokyklą, kuriai vadovavo seserys kazimierietės.

Nuo 5 metų scenoje

Jau 5 metų Zuzaną motina Ona Lunytė-Vanagienė aprengė tautiniais drabužiais ir užkėlė lietuvių parapijos salėje ant scenos deklamuoti. Lietuviškoji scena ir lietuviškoji visuomenė pasidarė jos visas gyvenimas. Uoliai dalyvavo bažnytinėse iškilmėse, uoliai lankė visus lietuviškus parengimus. Per lietuvių liaudies dainas ir Argentinoje atsišaukė Lietuva, ta tolima tėvų žemė. Ir metai iš metų vis labiau Zuzana įsitraukė į lietuvišką veiklą. Ji dirbo su lietuviais vyčiais, lankė šeštadieninę lituanistinę mokyklą, visu uolumu reiškėsi jaunimo ansamblyje "Rambyne". Ten ji šoko, dainavo, deklamavo, vaidino, vadovavo vakaram, pranešinėdama lietuvių ir ispanų kalbom.

Mokytoja lietuviškoje mokykloje

Baigus aukštesniąją mokyklą buvo pakviesta mokytojauti lietuvių Aušros Vartų parapijos mokykloje. Kartu studijavo ir toliau, studijavo teologiją ir tas studijas baigė, gaudama religijos mokytojos diplomą. Ji buvo paskirta parapijos vaikų katekizacijos vadove ir jai buvo pavestos 8 kitos mokytojos.

"Atžalyno" vadovė

Giedojo šv. Cecilijos chore. Klebono kun. J. Margio kviečiama, tautinius šokius pradėjo dėstyti šeštadieninėje mokykloje. Vėliau iš tų mokinių sudarė "Atžalyno" ansamblį. Pagaliau pasiliko pagrindinė šeštadieninio mokyklos mokytoja ir vadovė, Atžalyną perorganizavo į savarankų vienetą. Vasarom vadovavo lietuvių vaikų vasaros stovyklai.

Norėjo dar daugiau įsigyti vadovės žinių, tai uoliai lankė jaunimo studijų savaites, kur sus. 1966 buvo atvykusi į JV.

Zuzana Vanagaitė

Kelionę sumokėjo inž. A. Rudis. Čia lankė jaunimo vadų kursus Dainavoje, dalyvavo jaunimo kongrese Chicagoje.

Darbininko redakcijoje

Būvodama New Yorke, lankėsi ir Darbininko redakcijoje. Čia dedama nuotrauka yra padaryta Darbininke, kai ji sėdėjo įprastoje svečių kėdėje. Su pietiečių temperamentu ir kartu su lietuvišku kuklumu ji pasakojo apie savo darbą lietuviškoje mokykloje ir savo veiklą su jaunimu.

Į naują darbą

Kai grįžo iš Amerikos, turėjo daugiau žinių ir daugiau paskatų. Dar labiau plėtė Atžalyno veiklą, dalyvavo visose lietuviškose šventėse, apsiėmė mokyti lietuvių centro mažųjų tautinį ansamblį "Papartyną". Dalyvavo studijų savaitėje Brazilijoje (1968). Kelionę jai sumokėjo "Atžalyno" tėvų komitetas.

Sumokėjo todėl, nes ji gyveno iš menkos mokytojos algos. Turėjo dar padėti motinai, našlei, kuri gaudavo menką pensiją. Be to, teismo ji buvo paskirta su pilna atsakomybe auklėti brolio tris vaikus. Taigi tik didžiai taupydama ir sukdamasi ji galėjo išsiversti savo namuose. Sau ji nieko nereikalavo, stengėsi visa atiduoti kitiem.

Paskutinis laiškas

Kun. J. Margiui išvykus į JAV ir PLB seimą, ji parašė laišką, kuriame rašo: "Žinau, kad apsiėmiau daugiau darbų, nei galiu padaryti. Jau man nebeliko nei laisvos dienos, nei valandos. Nuo pirmadienio iki penktadienio dėstau parapijos mokykloje, šeštadienį iš ryto turiu prižiūrėti katekizmo dėstymą, po pietų — Atžalynas, šeštadienio mokykla, šv. Cecilijos choro, Rambyno repeticijos, dažnai reikia dalyvauti programoje. Sekmadienį jau nesinori keltis, bet šv. Mišios. Apsiėmiau pamokyti "Papartyną", Argentinos Lietuvių Centre pirmas pasirodymas bus spalio 12. Atvažiuokite! Kaip galima atsisakyti lietuviško darbo, kai jie mane kviečia, maldauja. Esu dalyvavusi keturiuose Pietų Amerikos lietuvių kongresuose, jaunimo kongrese JV ir studijų savaitėse bei stovyklose Amerikoje, Brazilijoje, Argentinoje. Tad jaučiu pareigą dirbti lietuviško auklėjimo darbą... Kaip gaila, kad neturiu dolerių, o norėčiau dalyvauti PLB seime New Yorke. Bet pasitikiu, kad jūs mus atstovausite..."

Paliko didį turtą

Tai buvo paskutiniai Argentinos lietuvaitės žodžiai. Tikrai, ji trumpą gyvenimą skyrė lietuvių tautai. Gyveno vos 27 metus. Iš jų 9 metus mokytojavo ir dirbo su vaikais, su lietuvišku jaunimu, organizuodama, stiprindama jų lietuvišką nusiteikimą. Iš savo kuklios algelės nesukrovė jokių turtų, bet didį turtą paliko išauklėtuose vaikuose.

Kas jį pakeis?

Ji neparengė jokio įpėdinio, nes buvo pasiryžusi dirbti ir kovoti dėl lietuvybės visą savo gyvenimą. Bet tas jos gyvenimas buvo toks trumpas.

Ir kas pakeis ją? Ar atsiras iš jaunimo, iš jos išmokytų, kad ateitų ir tęstų jos darbą?

Giliam liūdesy liko jos motina Ona Vanagienė, jos brolis Jonas, jos brolio dvi dukrelės ir sūnus, kuriuos ji globojo. Liko nuliūdę ir Argentinos lietuviai, nes ji gyveno ne sau, — ji ir mirė besirūpindama jaunimo reikalais.

K.M.

Jaunimo studijų savaitė Argentinoje praeitais metais. Viduryje (bliuskutė su dryžiais) — Zuzana Vanagaitė. Nuotr. Darbininko redakcijos

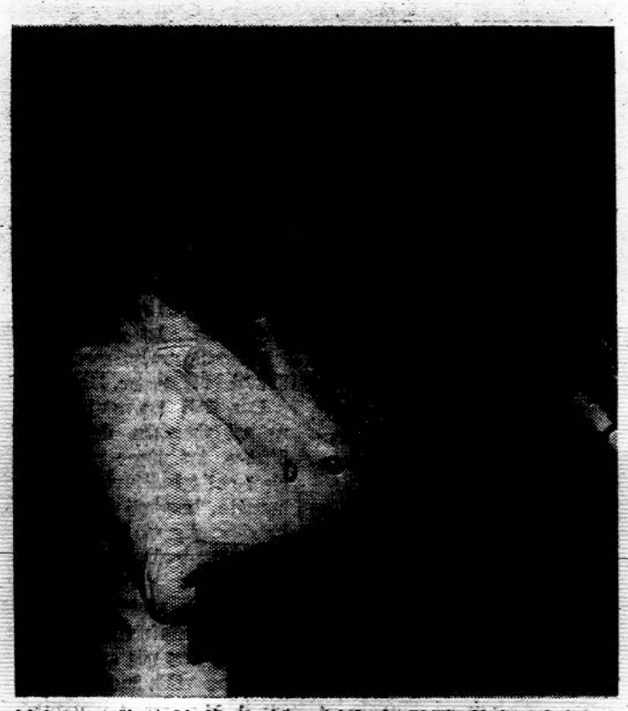

Lietuvos vyčių steigėjo M. Norkūno duktė, dr. Phillis Cimics, skalto paskaitą 55-tame Lietuvos vyčių seime Philadelphijoje rugpiūčio 24 d.
Nuotr. V. Gruzdžio

LIETUVOS VYČIŲ SEIMAS

(atkelta iš 3 psl.)

W. ir I. Sveikai, I. ir A. Ožaliai, L. Sasnauskaitė, A. Alsankaitė, L. ir V. Balten, A. Burch, jr., A. Bekerytė, C. ir M. Petroniai, V. Ožalienė, J. Janulaitis, D. Beleisky, A. Danacarte, J. Greymas, M. Krivinskas, T. Meron, A. ir F. Rupšiai, L. Staniškis, J. ir R. Varevice. Šiuos darbuotojus inspiravo ir vadovavo visų vyčių vytė Helen Shields – Saulytė. Labai sklandžiai buvo sutvarkyta techniškoji seimo dalis. Delegatai ir svečiai už viešbučio ribų buvo vežiojami autobusais. Tuo būdu išvengta vėlavimosi ar laiko gaišinimo. Bendri kasdieniniai pietūs su programa ten pat viešbutyje patraukė dalyvius neišsiskaidyti, suartino suvažiavusius, užmezgė ryšys, ir atsirado bendra kalba. Kad visi vyčiai galėtų dalyvauti lietuviškose mišiose, buvo atspausdinti tekstai ir giesmės. Taip pat buvo paruošti dainorėliai, kad kartu suėję visi galėtų teisingai dainuoti lietuviškas dainas. Įdomu pastebėti, kad vyčiai savo seime darniai vartojo abi, lietuvių ir anglų, kalbas.

55-jame seime dalyvavo virš 200 delegatų ir svečių. Seimo posėdžiam pirmininkavo Larry Janonis iš New Yorko. Jo sugebėjimas šiai pareigai galėtų būti pavyzdžiu visiem. Griežta, bet taktiška pirmininkavimo forma seimo posėdžius darė darbingus.

Seimas išrinko naują centro valdybą, kurią sudaro: dr. Jokūbas Stukas — pirmininkas, Stasys Vaitkus — 1-mas vicepirmininkas, Leonas Paukšta— 2-as vicepirmininkas, Longinas Švelnis — 3-čias vicepirmininkas, Nancy Kober — nutarimų raštininkė, Helen Zimmer — finansų raštininkė, Stella Sankal — iždininkė, Eleonora Laurin ir Larry Janonis — trustees. Dėl dvasios vado bus kreipiamasi į Kunigų Vienybę, prašant paskyrimo.

Savo priimtose rezoliucijose seimas reikalavo Sovietų pasitraukimo iš Čekoslovakijos, pasmerkdamas okupaciją. Rezoliucijos buvo pasiųstos Čekoslovakijos atstovybei Washingtone ir Jungtinėm Tautom. Taip pat buvo pasveikintas JV prezidentas, prašant pateikti Baltijos tautų klausimą Jungtinėm Tautom.

Sniegulė M. Jurskytė

Pas advokatą

Advokatas klientui:

— Prašau man bylą pasakoti aiškiai ir paprastai. Ją supainiosiu aš pats.

Iškilmingos pamaldos šv. Kazimiero bažnyčioje Philadelphijoje Lietuvos vyčių seimo proga rugpiūčio 25.
Nuotr. V. Gruzdžio

MIELOS SESĖS IR BROLIAI LIETUVIAI — BENDRUOMENĖS NARIAI!

Naujai išrinktoji Pasaulio Lietuvių Bendruomenės III-oji valdyba nuoširdžiai dėkoja seimui už išreikštą pasitikėjimą ir šia iškilminga proga pareiškia:

PLB valdyba sieks didžiojo lietuvių tautos tikslo — Lietuvos nepriklausomybės ir laisvės atstatymo;

rūpinsis tautinės lietuvių dvasios kėlimu ir gaivinimu, kuriam būtinos lietuvių švietimo, mokslo ir kultūros pastangos;

daug dėmesio kreips į tautinį lietuvių solidarumą, jungiantį mus bendriesiem tautiniam uždaviniam ir darbam.

Eisim vidurio keliu, kuris priimtinas daugumai lietuvių.

Esam įsitikinę, kad mus išrinkote ne komanduoti, diriguoti, savo galvojimą primesti, bet, svarbiausia, juodam būtinam lietuviškam darbui atlikti, kraštų bendruomenių veiklai derinti bei ryšiam palaikyti.

PLB uždavinys ir rūpestis bus — kad viso pasaulio lietuviai jungtųsi lietuviškuose reikaluose, kad išmoktume vieni kitus labiau gerbti ir vieni kitiem talkinti, kad stipriau išlaikytume tautinę savo dvasią, mūsų visų stiprybės ir žmoniškos vertės pagrindą.

Nuoširdžiai kviečiu visus laisvojo pasaulio lietuvius ir visų kraštų lietuvių bendruomenes visomis moralinėmis bei materialinėmis galiomis PLB valdybai padėti.

Juozas Bačiūnas-Bachunas

ATSAKYMAI TEISINIAIS KLAUSIMAIS

—•—

Adv. M. ŠVEIKAUSKIENĖ sutiko šiame laikraštyje duoti paaiškinimų ir patarimų teisiniais klausimais Darbininko skaitytojam. Klausiant reikia pažymėti, ar skaito Darbininką. Klausimai siųstini jos adresu: Mrs. M. L. Sveikauskas — Attorney-at-Law, Co-operative Bank Plaza, 1864 Centre St., West Roxbury, Mass. 02132.

AR BŪ GALIMA PATRAUKTI MIESTĄ ATSAKOMYBĖN?

Klausimas

Atvykę į JAV, apsigyvenome nedideliame miestuke, netoli Clevelando, Ohio. Gavome šiokių tokių darbų ir po kurio laiko nusipirkome trijų butų namus. Juose gyvenome apie 8 metus, o paskui nutarėme persikelti į patį Clevelandą, kur vaikam yra geresnių mokyklų ir darbų daugiau. Clevelande nusipirkome vienos šeimos namus.

Nors iš karto buvome nutarę senus namus parduoti, bet apsisvarstėme, kad turime gerų nuomininkų, paskolos ne kažin kiek teliko, tad po kokių 9 metų tie namai savaime apsimokės. Viskas ėjo sklandžiai, tie patys nuomininkai pasiliko gyventi, o į savo butą tuoj pat gavome gerą nuomininką, kuris sutiko mokėti labai gerą nuomą.

Po metų reikalai pasikeitė. Miestelio valdyba nupirko žemės netoli mūsų namų ir ten įtaisė sąšlavyną (dump). Prasidėjo mūsų vargai. Nuomininkai pradėjo skųstis, kad pasidarė neįmanoma ten gyventi, tuoj paprašė nuomas sumažinti. Pasirodo, kad naktį ir dieną važiuoja sunkvežimiai, tame sąšlavyne dažnai pasitaiko gaisrų, tarp nešvarumų priviso žiurkių. Vienas nuomininkas mum parašė, kad žiurkė įkando jų vaiką. Anksčiau žiurkių ten nebuvo. Namai visuomet pilni dūmų, nuo rūkstančių gaisrų. Nuomininkai skundžiasi, kad tai ardo jų sveikatą.

Nuomininkai, na, ir mes skundėmės miestui, sveikatos skyriui, ir prašėme kaip nors sutvarkyti tą reikalą, bet niekas jokio dėmesio nekreipia. Norėjome namus parduoti ir kreipėmės į tris agentus. Tie mum pasakė, kad vargu ar atsiras pirkėjų. Nežinome, ką daryti. Į tuos namus sudėjome daug sunkiai uždirbtų pinigų ir darbo. Dabar mūsų santaupos nueis niekais.

Ar būtų galima miestą patraukti atsakomybėn ir juos priversti nuostolius atlyginti? Ar galima būtų miestą priversti sąšlavyną iš ten iškelti?

Namų savininkai, Ohio

Atsakymas

Pirmiausia Tamstom patarčiau nedelsiant gauti vietinį advokatą. Tokiu atveju yra daug teisinių komplikacijų, ir Tamstos neapsieisite be advokato. Patartina tai padaryti dabar, o ne vėliau. Advokatas pirmoje eilėje patikrins, ar miesto valdyba ėmėsi visų įstatymų reikalaujamų žingsnių prieš įrengiant sąšlavyną toje vietoje. Paprastai miesto sveikatos skyrius **privalo** ištirti sąlygas ir aplinkybes, ir tik jei jos atrodo palankios, duoda miesto valdybai leidimą arba sutikimą sąšlavynui įrengti. Ar Tamstų miesto valdyba tokį leidimą (assignment) yra gavusi, nežinau. Tamstų advokatas sužinos.

Jei miestas nekreipia dėmesio į Tamstų ir Tamstų nuomininkų skundus, reikia imtis kitokių priemonių. Paprastai įstatymai numato, kad tokiais atvejais galima kreiptis su skundu į valstijos sveikatos skyrių (State Health Dept.) Jei ir iš to niekas neišeitų, tada Tamstų advokatas pasikalbės su kitais Tamstų rajono gyventojais ir ištirs, ar yra daugiau nusiskundimų. Jei, jo nuomone, bus patartina kreiptis teisman, būtų pravartu, kad ir daugiau gyventojų prisijungtų prie bylos.

Teismas gali nutarti, kad ši vieta iš viso nėra tinkama sąšlavynui. Tačiau, jei ir nutartų, kad vieta tinkama, jis galės duoti miestui "nurodymų", **kaip tas šąšlavynas turi būti tvarkomas,** kad būtų išvengta tokių pasekmių, kurias Tamsta aprašai. Teismas galės nustatyti **sąlygas,** kurių miesto valdyba **turės laikytis.**

Neabejoju, kad dabartinis Tamstų aprašomas stovis sudaro teisiškai vadinamą "nuisance" visos Tamstų apylinkės gyventojam, kenkiant ne tik Tamstų turtui, bet ir nuomininkų sveikatai. Tokių sąlygų nereikia toleruoti. Tamstų advokatas žinos, kokių priemonių imtis ir kuria tvarka.

Atsišaukimas į ateitininkus sendraugius

Ateitininkų sendraugių stovyklos dalyviai, rugpiūčio 8 išklausę Ateitininkų Federacijos vado prof. dr. J. Pikūno pranešimo "Ateitininkų misija seniau ir dabar", jį išdiskutavo ir veiklos reikalu sutarė kreiptis į visus ateitininkus šiuo pareiškimu:

1. Ateitininkai kreipia didelį dėmesį į reikiamų kadrų parengimą ateitininkų organizaciniam ir idėjiniam darbui.

2. Moraliai remia savo narius, dirbančius lietuvių veiksniuose, bendruomenėje, spaudoje, tautinės reikšmės organizacijose.

3. Jaunųjų ateitininkų —studentų, moksleivių ir jaunučių — veiklai ieško gyvenimiškų atramų — sukonkretintos veiklos, naujų metodų ir tinkamų vadovų.

4. Prašo Ateitininkų Federacijos vadovybę rūpintis sisteminga ateitininkų gyvenimo ir veiklos informacija ir skelbti ją "Ateityje" bei periodinėje lietuvių spaudoje.

Lietuvių pranciškonų kultūrinei veiklai tęsti reikalingas jaunimas.

Pranciškonai nuoširdžiai kviečia lietuvius jaunuolius tapti šv. Pranciškaus Asyžiečio sekėjais.

Dvasinės veiklos dirva labai plati.

Jaunuoliai priimami klierikais ir broliais. Visiems yra teikiama proga siekti mokslo.

Norint informacijų, rašoma šiuo adresu:

Provincial Superior
Franciscan Monastery
Kennebunkport, Maine
04046

Dr. Viktoro Jasaičio netekus

A. BENDORIUS

Ir vėl mirties angelas išsivedė vieną žymų lietuvį, savo tauria asmenybe ir mokslo darbais garsinusį mūsų tautos vardą. Netekome žmogaus, kuris mūsuose nebuvo plačiai išgarsėjęs ir spaudoje nedažnai minimas, nes gyveno toli nuo didesnių lietuvių kolonijų, dėl to negalėjo aktyviai dalyvauti visuomeniniame gyvenime. Be to, buvo labai kuklus, vengė viešumos ir nepakentė autoreklamos, kurią taip mėgsta išdidieji tuščiadvasiai. Nesigyrė savo darbais ir nenorėjo būti giriamas, nes žinojo, kad iškalbingiausiai byloja apie žmogų jo darbai ir jo pati asmenybė. Štai dėl ko noriu nors keliomis eilutėmis supažindinti su juo ir jo bent svarbesniais darbais.

Pakaunės lygumų vaikas

Amžinos atminties velionis Viktoras buvo gimęs 1901 gruodžio 14 Stanaičiuose, 3 km. į vakarus-pietus nuo Garliavos, pavyzdingo ūkininko šeimoje. Jo tėvas Jurgis Jasaitis buvo šviesus kaimietis, susipratęs lietuvis, spaudos draudimo laikais jos uolus platintojas.

Iš to lizdo iškilo garsi Jasaičių giminė: vyriausias sūnus **Juozas** (rašydavosi Jesaičiu) buvo teisininkas, veiklus visuomenininkas ir pramoninkas — didelių užmojų vyras, miręs 1938 m. Vidurinis sūnus **Domas** — didelio idealizmo visuomenininkas, vienas iš pagrindinių ateitininkijos sąjūdžio šulų, rašto žmogus (daug parašęs ir dabar dar ne retai rašąs ideologiniais, socialiniais, visuomeniniais, kultūriniais, politiniais ir savo profesiniais medicinos klausimais), didžiai nusipelnęs gydytojas Šiauliuose ir puikus organizatorius. Sesuo **Onutė** (Danienė) — pavyzdinga mokytoja.

Tat visai natūralu, kad, tokioj šaunioj šeimoj gimęs ir užaugęs, Viktoras buvo taurus idealistas ir ėjo savo vyresniųjų brolių pramintu taku. Antai dar būdamas gimnazistu, 1920 m. spalio mėn. palieka mokyklos suolą ir, susitaręs su kitais dviem savo draugais bendraminčiais ateitininkais Juozu Leimonu ir Vincu Dovydaičiu, išvyksta šauliais savanoriais į frontą kovoti su lenkais, kurie tik ką buvo pagrobę mūsų sostinę Vilnių. Mažytis jų būrelis Valkininkuose susiduria su ištisu lenkų kavalerijos eskadronu. Bando įsitvirtinti šventoriuje, prisidengdami jo mūrine tvora. Tai pastebėję lenkai, pradėjo supti juos. Matydami beviltišką padėtį, Leimonas su Viktoru paskutiniu momentu sprunka iš šventoriaus, meta šautuvus ir per daržus pabėga. Lenkų vėliau pasivyti, suvaidina vietinius ir taip išsigelbsti iš aiškios mirties, nes lenkai šaulių — partizanų neimdavo nelaisvėn. Vincas Dovydaitis, būdamas jų vadu, ryžosi atsišaudyti ir laikytis, bet buvo mirtinai pašautas.

Į mokslo aukštumas

Baigęs gimnaziją, būsimasis profesorius išvyko studijuoti į vakarų Vokietijos Muensterį, bet po trijų semestrų persikėlė į Vieną ir ten po penkių metų baigė chemijos studijas daktaro laipsniu. Išėjęs reikalingą studijų kursą, dar du metu dirbo pas prof. Strachę, tyrinėdamas rudosios anglies suskystinimo galimybes.

Jis specializavosi kuro chemijos klausimuose, nes, broliui Juozui įsteigus Ežerėčio durpių eksploatacijos įmonę, tikėjosi ten pritaikyti savo įgytas žinias. Tačiau ta įmonė perėjo į Kauno miesto savivaldybės rankas, o jis stojo tarnauti į krašto apsaugos ministeriją, kur netrukus buvo paskirtas ginklavimo valdybos sprogstamųjų medžiagų skyriaus viršininku, išbuvusiu šiose pareigose ligi 1940 m. Lietuvos okupacijos.

Čia išrado kai kurių sprogstamų medžiagų gamybos pagerintus būdus ir juos pritaikė šaudmenų gamybai Linkaičių ginklų gamykloje. Šalia šios tarnybos jis dar dėstė aukštuosiose karininkų kursuose ir aukštesniojoje Pavasario komercinėj mokykloje, kur nuo 1930 užsimezgė mudviejų draugystė.

Nuo 1940 ligi antrosios bolševikų okupacijos buvo Kauno universiteto docentas ir neorganinės bei analitinės chemijos katedros vedėjas. Ginklavimo Valdybos tyrimų laboratorijoj, kuri buvo pastatyta Kaune, Žaliakalnyje, šalia zoologijos sodo, ir kurios labai moderniam įruošimui jis daug nusipelnė, daug laiko ir energijos skyrė įvairių žaliavų, metalų lydinių, degalų, aliejų, riebalų, sprogalų, nuodingųjų dujų ir kitų cheminių junginių analizui ir jų reakcijų tyrimams.

Dr. Viktoras Jasaitis

Jis man kartą sakė tas laboratorijas esant tiek saugias, kad per dešimt metų darant bandymus su pavojingomis sprogstamomis medžiagomis, įvyko tik viena maža nelaimė, kurios metu buvo sužeistas tik vienas žmogus, nors tų bandymų per tą laiką buvo padaryta tūkstančiai. Tyrimo laboratorijų įruošimo reikalais jis lankėsi Švedijoj, Suomijoj, Prancūzijoj, Vokietijoj ir Austrijoj.

Be to, jis tyrė silicio dvideginio tirpimą įvairiuose tirpintojuose ir emalių fosforescenciją. Tuo pačiu laiku jis sugebėjo vadovauti ir laboratoriniams kokybinio bei kiekybinio analizo darbams. Daug rašė mokslinių ir populiarių straipsnių apie sprogstamas medžiagas, nuodingas dujas, dujokaukes, padegamas medžiagas ir bendrai apie chemines karo priemones Kosmose, Mūsų Žinyne, Trimite, Ugniagesyj ir kt. spaudoj. Atskirai išleido 1934 m. knygą Nuodingos karo medžiagos.

Visuomeninio darbo baruose

Būdamas mokslo-laboratorijų žmogus, jis nevengė ir visuomenio darbo. Prieš II pas. karą daug paskaitų skaitė visokiuose kursuose ir per radiją priešgaisrinės ir priešdujinės apsaugos klausimais. Gimnazijoj buvo veiklus ateitininkas (1921-22 moksleivių at-kų centro vald. narys). Tokiu veikliu šios org-jos nariu pasiliko visą gyvenimą.

Vienoj buvo liet. studentų sąjungos organizatorius ir 1926-28 jos pirm-kas Vokietijoj 1946-48 m. Liet. Tremtinių Bendruomenės vyriausios valdybos ir švietimo valdybos narys. Hanau liet. gimnazijoj dėstė chemiją. Veikė ir Bendruomenės emigracinėj komisijoj, kuri buvo pavesta mano atsakomybei ir kurioj mudu dalindavomės jos rūpesčiais.

Atvykęs 1948 į Ameriką ir apsigyvenęs Waterburyj, metus laiko buvo tremtinių dr-jos pirmininku ir vienu iš lituanistikos kursų steigėjų. Nepatingėjo bendradarbiauti ir Lietuvių Enciklopedijoj. Po poros metų išsikėlęs į tolimąjį Idaho, neturėjo progos toliau dirbti visuomeninio darbo.

Mokslinis Lietuvos ambasadorius

Dr. Viktoras Jasaitis su šeima 1951 nusikėlė į mažą Idaho valstijos miestelį (13,000 gyv.) Lewiston esantį Washingtono pasienyj, prie Gyvatės upės (Snake River). Ten jis pradėjo dirbti dar mažesniame amunicijos fabrikėlyj, kuris tada vadinosi jo savininko Richardo Speero vardu, o dabar žinomas kaip Cascade Cartridge, Inc.

Panaudodamas savo išsimokslinimą ir didžiulį patyrimą Lietuvos tyrimų laboratorijose, jis iškilo į vyriausią tos įmonės chemiką ir tyrimų vadovą. Jo dėka įmonė greitai ėmė plėstis. Jam vadovaujant, mokslinio personalo narių skaičius pakilo nuo 3 ligi 120. Mūsų tautietis pasidarė visų didžiai gerbiamas ir branginamas.

Ryškiausias jo įvertinimo ženklas yra naujų tyrimų rūmų pavadinimas jo vardu. 1964 pradžioje prie tų rūmų, kuriuose yra įtaisytas ir 10 0 jardų ilgio šaudymo tyrimų tunelis, buvo prikalta metalinė lenta su tokiu įrašu anglų kalba: "Jasaičio Laboratorija. Šis namas yra dedikuotas dr. Viktorui Jasaičiui, kurio nuopelnai yra išskirtinai žymūs CCI augimui ir istorijai". Ši memorialinė lenta ilgiems laikams liudys velionio gabumus ir pareigingumą. Drauge ji liudys ir jo, kaip lietuvio ateivio, duoklę šiam kraštui — laisvės ir demokratijos tvirtovei, kurios dėka galėjo taip sėkmingai pritaikyti savo praktišką profesiją.

Dr. Viktoras Jasaitis š.m. sausio mėn. pergyveno plaučių vėžio operaciją ir po to buvo gydomas radio aktyviais spinduliais. Liepos pradžioj atvyko į Atlanto pakraštį lankyti savo giminių ir draugų. Rugpiūčio pradžioj pasijuto blogiau ir gulė Šv. Juozapo ligoninėn. Lewistone. Po 6 dienų buvo perkeltas į kitą ligoninę kurioj mirė rugpiūčio 18 d. 4 v.v. Palaidotas po gedulingų mišių rugpiūčio 21 Normal Hill kapinėse.

Dr. Viktoras Jasaitis 1962 m. savo laboratorijoje bendrovės prezidentą Speer supažindina su naujais tyrinėjimais.

PHILADELPHIJOS ŽINIOS

Numatyti įvykiai

Baigiasi vasara. Vėl Philadelphijos ir jos apylinkės lietuviai sparčiau jungsis į lietuviškąjį darbą. Čia pateikiame artimoje ateityje numatytų įvykių kalendorių:

Rugsėjo 14, šeštadienį —LB lituanistinės šeštadieninės mokyklos mokslo metų pradžia. 10 val. r. mokinių mišios Šv. Andriejaus parapijos bažnyčioje ir pamokos mokyklos patalpose.

Rugsėjo 21, šeštadienį —keturių rašytojų literatūros vakaras Neptuno klubo salėje. Pradžia 6:30 v.v.

Spalio 6, sekmadienį — atremontuotos Šv. Andriejaus parapijos salės atidarymas —pietūs, tuoj po lietuviškų mišių (apie 12 val.).

Spalio 26, šeštadienį — radijo valandėlės Bendruomenės Balso 15 metų veiklos koncertas — balius, Šv. Andriejaus parapijos salėje.

Lietuviai Pax Romana suvažiavime

Rugpiūčio 20-26 Saint Joseph's kolegijoje, Philadelphijoje, įvyko 20-tasis Pax Romana pasaulinis suvažiavimas. Tai tarptautinė katalikų kultūrininkų ir intelektualų organizacija, kurios nariu yra ir ateitininkai sendraugiai. Algimantas Gečys buvo ateitininkų įgaliotas delegatas. Taip pat suvažiavime dalyvavo buvęs Pax Romana pirmininkas dr. Vytautas Vygantas.

Buvo diskutuojama ir sprendžiama šių dienų pasaulinė problema — keturveidis skurdas: socialinis, ekonominis, intelektualinis ir moralinis.

Suvažiavimo vakarai buvo užpildomi filmais ir meninėmis programomis. Rugpiūčio 21 vakaro programą atliko lietuviai, solistė Irena Stankūnaitė ir Philadelphijos tautinių šokių grupė "Žilvinas". Teresei Gečienei teko pranešėjos pareigos. Pasipuošusi tautiniais drabužiais, supažindino delegatus ir svečius su Lietuvos praeitimi ir šiandienine komunistų priespauda, paaiškino šokių ir dainų reikšmę. Ypatingai gražiai ji užbaigė programą, kreipdamasi į įvairių kraštų delegatus, prašydama melstis už pavergtą Lietuvą ir kur galima padėti jos kovoje už laisvę. Kvietė delegatus į Pax Romana suvažiavimą Lietuvoj, įvyksiantį ateityje, Lietuvai atgavus nepriklausomybę. Vakaras baigtas susikaupimo minute, pagerbiant Čekoslovakijos didvyrius. Išeinant iš salės, dalyviam buvo išdalintos knygelės apie Bažnyčios padėtį pavergtoje Lietuvoje. Vakare dalyvavo ir būrelis vietos lietuvių.

Literatūros vakaras

Rugsėjo 21 Philadelphiją aplankys mūsų dailiojo žodžio meisteriai: Bernardas Brazdžionis, Antanas Gustaitis, Stasys Santvaras ir iš tolimos Australijos atvykęs Pulgis Andriušis. Jie skaitys savo kūrinius literatūros vakare, kurį rengia Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Philadelphijos skyrius. Visuomenė maloniai kviečiama atsilankyti į šį ypatingą vakarą Neptūno klubo salėje, 928 E. Moyamensing Ave. Po programos įvyks pasilinksminimas su bufetu ir šokiais.

Nauja lietuviška šeima

Philadelphijos ir jos apylinkių lietuviai džiaugiasi praturtėję nauja bendruomenės nare. Visiem žinoma veikėja Jūra Gailiušytė, ištekėjusi už dailininko Romo Viesulo, atvyko Philadelphijon. Šia proga sveikiname naująją lietuvišką šeimą ir linkime daug laimės bei saulėtų dienų šeimyniniame gyvenime.

Š.M.J.

Nauj. Anglijos Lietuvos vyčių piknikas

Naujosios Anglijos Lietuvos vyčių apskritis rugsėjo 15 rengia kultūrinį pikniką Maironio parke, So. Quinsigamond Ave. Shrewsbury, Mass. Piknikas su įvairia programa rengiamas Lietuvos nepriklausomybės 40 metų sukakčiai atžymėti.

Iškilmės prasideda 12 val. mišiomis Maironio parke. Mišias lietuvių kalba laikys kun. Jonas C. Jutt-Jutkevičius, Worcesterio šv. Kazimiero lietuvių parapijos klebonas.

Pikniko programa prasidės 3 val. popiet. Įžanginį žodį tars kun. A. Janiūnas, tautinius šokius atliks Worcesterio skautų tautinių šokių grupė ir LB jaunieji šokėjai. Dainų programą atliks taip pat Worcesterio skautų-čių naujai susidaręs sekstetas Aidai ir liaudies solistė Marilyn Virbasius. Pasirodys ir Worcesterio 26 kuopos sekstetas ir Lawrence 78 kuopa. Programos vedėju bus Antanas Miner, Worcesterio 116 kuopos pirmininkas.

Bus lietuviškų rankdarbių paroda, šokiam gros geras orkestras nuo 5 val. Pikniką tvarko Antanas Miner ir Darata Blazevičiūtė.

A.M.

Detroit, Mich.

Vydūnas gyvenime ir kūryboj

Šio turinio paskaitą skaitys iš Australijos atvykęs skautų veikėjas, pedagogas, rašytojas ir žurnalistas Antanas Krausas. Paskaitą ruošia Lietuvių Šaulių Sąjunga Tremtyje, Detroito Stasio Butkaus kp., Spaudos ir kultūros sekcija.

Detroito visuomenė kviečiama atsilankyti į Lietuvių namus, 3009 Tillman, rugsėjo 15, sekmadienį, 12 val. Rengėjai tikisi gausaus visuomenės dalyvavimo.

Paskaitininkas šiuo metu atidavė Lietuvių Enciklopedijos spaustuvei išspausdinti 10 tomų veikalą apie Vydūną. Veikalas leidžiamas filosofo 100 metų gimimo sukakties proga.

Norį su svečiu iš Australijos susisiekti tesikreipia šiuo adresu: A. Krausas, c/o A. Garbenis, 4409 S. Rockwell Ave. Chicago, Ill. 60632.

Vl. Mingėla

Worcester, Mass.

Pagerbimas ir išleistuvės

Kun. Albino Jankausko pagerbimo banketas įvyks rugsėjo 22 d. 6 v.v. Aušros Vartų parapijos salėje, 153 Sterling Street. Ilgai šioje parapijoje buvo vikaru, paskui administratoriumi, vėliau buvo paskirtas šv. Pranciškaus parapijos klebonu Athole. Kun. Jankauskas yra Worcesterio vyskupijoje jauniausias klebonas.

Visi lietuviai kviečiami dalyvauti šiame pagerbime. Bilietai gaunami abiejose Worcesterio klebonijose; pas Aušros Vartų organizacijų pirmininkus, pas parengimo koordinatorių Anthony M. Miner, 49 Bruce St., Grafton, Mass., 01519, tel. 839-2043.

—•—

Šv. Kazimiero parapijos Putnamo seselių rėmėjų skyrius kviečia atsilankyti į tos vienuolijos 50 metų sukakties minėjimą, kuris rengiamas rugsėjo 29, sekmadienį.

Minėjimas pradedamas mišiomis 10 val. šv. Kazimiero bažnyčioje. Jubiliejiniai pietūs Maironio parke bus 1 val. Po pietų įdomi programa. Laukiame visų! J.M.

Tėvų pranciškonų vienuolynui, Aušros vartų koplyčiai, Kultūros židiniui — Jaunimo centrui aukojo

200 dol.: Stasė ir Zenonas Krasauskas, Chicago, Ill.

Po 100 dol.: Agota Januškevičiūtė, Albany, N.Y.
Marijona ir Jonas Rikteraitis, New Britain, Conn.
Jurgis Tamašauskas, Mt. Vernon, N.. Y.

50 dol.: Elena ir Kazimieras Vainiai, Maspeth, N.Y. a. a. Antano Vainiaus prisiminimui.

40 dol.: Ona Saukaitienė, Bristol, Conn.

25 dol.: Jonas Žadeikis, Chicago, Ill.

15 dol.:: J. Landsbergis, Richmond Hill, N. Y.

10 dol.: M. Petraitienė, Newington, Conn.

Po 5 dol.: Kazys Šeštokas, Rahway, N.J. ir J. Skadaitis, Phila, Pa.

Visiem aukojusiem teatlygina Visagalis!

Įamžinkite save ir savo šeimos mirusius šiame kilniame darbe Dievo garbei ir Tėvynės labui. Paskubėkite dosnia auka, kad visi statybos darbai kuo greičiau pasistūmėtų pirmyn. Nepamirškite šių kilnių planų prisiminti ir testamentuose. Mūsų padėka ir maldos. Dabarties ir ateities kartos nepamirš Jūsų. Aukas siųsti: Building Fund, Franciscan Monastery, 680 Bushwich Avenue, Brooklyn, N.Y. 11221.

IŠ VISUR

Miunchene vokiečių kalba Vliko leidžiamame biuletenyje Elta-Pressedienst, liepos mėnesio laidoj, aptariamas romanas "Heimat der Verbannten" (Tremtinių tėvynė). Tai Edgard Schaper'io romanas apie lietuvį knygnešį, ištremtą į Sibirą (1864-1904 m. lietuvių spaudos draudimo laikais). Kalbama taip pat apie naują Johannes Bobrowskio apybraižų rinkinį "Der Mahner" (kvieslys, pranešėjas — perspėjikas), kuriame autorius, tarptautinio masto rašytojas, kalba apie "Sarmatiją" — apie šiaurinę viduriorytų Europą ir vokiečių kaimyniavimąsi su tų plotų tautomis. Mokantiem tų kaimynų kalbas nesunku šiose apybraižose rasti lietuviams arba mozūrų lenkams būdingų posakių aidų, kurie išversti atgal į originalias kalbas itin spalvingai skamba, bet ir vokiškai pasakyti liudija autoriaus gilų pažinimą aplinkos, apie kurią jis kalba. (E.)

— **Živilė Numgaudaitė**, baigusi Illinois universitete teatro mokslus, sutiko įsijungti į Cicero Lietuviškųjų studijų instituto dėstytojų eiles ir nuo šio rudens vadovaus studentų sceniniam pasirodymam, praves dailiojo skaitymo pamokas. Jos parašytas veikalas praėjusiais metais amerikiečių studentų buvo statytas viename Chicagos teatre.

— **Lietuvių muzikologijos archyvas,** vadovaujamas prof. J. Žilevičiaus, norėdamas supažindinti muzikos mylėtojus su mūsų muzika ir kompozitoriais, ruošia ciklą paskaitų apie kompoz. Antaną Vanagaitį. Paskaitos prasidės rugsėjo 18 ir tęsis keturis trečiadienius. Vyks Jaunimo centre.

— **Inž. E. Bartkus,** Alto pirmininkas, gavo iš prezidento L. B. Johnsono padėką už pasiųstą Amerikos Lietuvių Tarybos protesto telegramą ryšy su Sovietų Sąjungos įvykdyta Čekoslovakijos okupacija. Prie padėkos rašto pridėta prezidento Johnsono kalba, pasakyta rugpiūčio 21 ir smerkianti Sovietų Sąjungos žygį.

— **Jokūbo Dagio, Juozo Pautieniaus ir Stasės Smalinskienės** dailės darbų paroda įvyks rugsėjo 21 — spalio 10 Balzeko lietuviškos kultūros muziejaus patalpose, Chicagoje.

— **Stasys Goštautas,** paskutiniu metu gyvenęs Brooklyne, išvyko į Wellesley kolegiją, kur vienerius metus dėstys ispanų kalbą ir Lotynų Amerikos literatūrą. Jo naujas adresas: Stasys Goštautas, 9 Weston Terrace, Wellesley, Mass. 02181. Telef. (617) 235-7799.

LIETUVIŠKŲ PLOKŠTELIŲ IŠPARDAVIMAS —

Trys ilgo grojimo lietuviškos plokštelės už penkis dolerius

1. **Lietuvos Senos ir Naujos Dainos:** Įdainuota solistų ir choro 11 liet. dainų: Merguželė brangi, Metai, Pavasario linksmybės, Barbutė ir Pilypas, Šią naktelę, Prieš tolimą kelionę, Užstalės daina. Tinginė bobutė, Oi laukiau, laukiau, Oi, tu Jieva, Jievuže, Augu pas tėvelį, Stikliukėlis.

2. **Suk, Suk Ratelį,** Vilniaus tautinio choro ir solistų įdainuota 14 liet. dainų: Suk, suk ratelį, Stok ant akmenėlio, Palankėj, Bernelis tinginėlis, Mergaičių daina, Nida, Festivalinis valsas, Šėriau, šėriau sau žirgelį, Žaliojoj lankelėj, Melžėjėlės ir meistreliai, Dainelė apie tiltą, Per šilelį jojau, Naktigoniai ir Ramunėlės.

3. **Kur Banguoja Nemunėlis,** Sol. Algirdo Brazio, įdainuota 16 liet. kūrinių: Kur banguoja Nemunėlis, Sivilitas, Pateikėk sutirhe, Siuntė mane motinėlė, Pilu stiklelį, Kur bakūžė samanota, Ilgesys, Kur tas šaltinėlis, Aria iš op. "Gražina", Tėve Mūsų, Sveika Marija ir Šventa Naktis.

4. **Mes Žengiam su Daina,** New Yorko vyrų okteto įdainuota 17 liet. dainų: Dul dul dudelė, Kur banguoja Nemunėlis, Ei, Lietuvos kareivėliai, Kir vir jo, Sapnų pilis, Ramovėnų maršas, Tango svajonė, Jūreivių maršas, Gaudžia trimitai, Kampelis, Prie gintaro jūros, Mergyte jaunoji, Lopšinė, į kovą, Oi tu sakal, Šiaurės pašvaistė, Pajūriais.

5. **Težydi Vėliai Lietuva,** Lietuvos Vyčių choro, vadovaujant muz. Faustui Stroliai, įdainuota 17 lietuviškų dainų: Eisim girion, Beauštanti aušrelė, Vištos, Oi, motinėle, Mergaitė, Kas tas miežio grūdas, Gieda gaideliai, Per Klausučių ulytėlę, Laisvųjų daina, Man liūdna, Daina, daina, Vežė mane iš namų, Šią naktelę, Tu, mano motinėle, Pasisėjau žalią rūtą, Sėdžiu po langeliu ir Vyčių himnas.

6. **Pavergtos Tėvynės muzika, Nr. 1.** įdainuota solistų ir chorų 12 liet. dainų: Sesuo žydrioji Vilija, Žvaigždutė, Pasvarscyk ancela, Kaip gi gražus rūtelių darželis, Kūmute širdele, Atskrend sakalėlis, Oi nėra niekur, Šokių scena, Pasiveikinimo choras, Udrio daina, Vaivos daina ir Vaivos bei Nagilio duetas.

Iš šio sąrašo išsirinkus tris ilgo grojimo plokšteles, mokama tik penki doleriai. Atskira plokštelė kainuoja 2 dol. (anksčiau buvo parduodamos po 4 dol. Norį įsigyti papigintų plokštelių, prašomi rašyti: Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N.Y. 11221.

Persiuntimui pridedama 50 c.

WORCESTER, MASS.

Šv. Kazimiero parapijos bažnyčiai reikalingas

VARGONININKAS

Kandidatai prašomi kreiptis į kleboną Rev. John C. Jutt, 41 Providence St., Worcester, Mass. 01604. Telefonas (617) 754-5142.

ŠACHMATAI

Veda K. Merkis

Danijos didmeistris Bent Larsen laimėjo JAV atviras pirmenybes Arsen, Colorado, surinkęs 11-1 tš.; jam atiteko $11250 prizas. Toronte jis laimėjo Kanados atviras p-bes su 10½-½ tš. ir gavo $1000 prizą. Praeitą savaitgalį Larsenas su didmeisteriu Benko pasidalijo I vietą Merrimack Grand Prix turnyre, Salem, N.H., abu surinkę po 4½-½ tš. ir abu gavo po $550.

JAV p-bėse iš lietuvių dalyvavo tik Vladas Karpuška (Chicago), jis baigė su 5 tš. Kanados p-bėse Povilas Vaitonis surinko 7 tš. (iš 11 galimų), Ignas Žalys — 6 ir Mačiulaitis 5½. Merrimack turnyro, rezervinėj grupėj, bostonietis Algirdas Leonavičius baigė su 3½-1½ tš.

Chicagoje, Illinois atvirose p-bėse buvo 164 dalyviai! Pirmą vietą pasidalijo, surinkę po 6-1 tš.: P. Tautvaišas, Martz, DeFotis, Sprague, Verber, Karklinš ir Sandrin. Puikiai užbaigė, pakrovę po 5-2 tš.: Antanas Jasaitis (jaunuolis iš St. Rita High School). Jankauskas ir Ramas. Vl. Karpuška baigė su 3 tš.

Pasaulio pirmenybėm, kurios prasidės kitą mėnesį Logano mieste, Šveicarijoje, JAV įrašė labai stiprios sudėties komandą: Fischer, Reshevsky, Evans, Benko, Lombardy — visi didmeistriai.

Vilniuje įvykusiam Sovietų moterų pusfinaly: 1. Zvorykina 10-3, 2. Borisenko 9½. Lietuvos atstovės: M. Kartonaitė (Maišiogalos mokytoja) baigė šešta su 6½ tš., Rozentalienė (Vilnius) dešimta — 5½ tš. ir Stendelytė (Kaunas) vienuolikta su 5 tš.

Taline, Vl. Mikėnas iš Vilniaus, užėmė ketvirtą vietą. Gomely, kaunietis K. Kaunas įvykdė Sovietų sporto meistro normą, surinkęs 9½ tš. iš 17. Jis dabar dešimtasis šachmatų meistras, Lietuvoj.

DARBININKO SKAITYTOJAM

SKAITYTOJAMS palengvinti išsiųsti prenumeratą, dedamas šis lapelis. Prašome jį iškirpti, užpildyti ir pasiųsti adresu:

Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221

Prašau pratęsti prenumeratą 1968 metams.

Vardas ir pavardė ....

Adresas ....

DARBININKAS naujiem skaitytojam pirmuosius metus tik $5.00. Visi kiti skaitytojai, kur begyventų, moka $7.00

Siunčiu už prenumeratą $..........

Už kalendorių $..........

Spaudai paremti $..........

Visit Beautiful GRAYMOOR

and enjoy a day of Christian encounter with the Friars

Every Sunday — July through October

Folk Masses: 10:45, 11:45 and 12:45; Novena to St. Anthony 2 PM; Ecumenical Service and Bible reading with song 3 PM.

Picnic Grounds - Snack Bar - Ample Parking - Gift Shop

WEEKDAY MASS — 11 A.M.

Special arrangements for organizations and groups. For further information write: **Fr. Jeremiah Kelliher** Graymoor Friars, Garrison, N.Y. 10524; Telephone: GArrison 4-3671 (Code #914). Write for **FREE Visitors' Directory.**

JEI JŪS NORITE SIŲSTI SIUNTINĮ - DOVANAS į LIETUVĄ ar USSR NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI ŽINOMOS FIRMOS

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, Inc.

(Licensed by Vnešposyltorg)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA Tel. (212) 581-6590 (212) 581-7729

1776 Broadway, New York, N. Y. 10019

Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės; jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynei ir kitų daiktų.

Firma—skyriai atidaryti kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

- ALLENTOWN, PA. — 126 Tilghman Street .... HE 5-1654
- BALTIMORE, MD. — 1900 Fleet Street .... DI 2-4240
- BROOKLYN, N.Y. — 1536 Bedford Avenue .... IN 7-6465
- BUFFALO, N.Y. — 701 Fillmore Avenue .... TX 5-0700
- CHICAGO, ILL. — 1241 No. Ashland Avenue .... HU 6-2818
- CLEVELAND, OHIO — 1028 Kenilworth Avenue .... PR 1-0696
- DETROIT, MICH. — 11601 Jos Campau Avenue 365-6780
- FARMINGDALE, N.J. — Freewood Acres 363-0494
- HAMTRAMCK, MICH. — 11339 Jos Campau Avenue 365-6740
- HARTFORD, CONN. — 122-126 Hillside Ave. 249-6216
- JERSEY CITY, N.J. — 219 Montgomery Street .... HE 5-6369
- LOS ANGELES, CAL. — 107 So. Vermont Avenue .... DU 5-6550
- NEWARK, N.J. — 250 Market Street .... MI 2-2452
- NEW YORK, N.Y. — 78 Second Avenue .... OR 4-1540
- PHILADELPHIA, PA. — 631 W. Girard Avenue .... PO 9-4507
- RAHWAY, N.J. — 717 W. Grand Avenue 381-8997
- ROCHESTER, N.Y. — 558 Hudson Avenue 232-2942
- SO. BOSTON, MASS. — 396 W. Broadway .... AN 8-4120
- SOUTH RIVER, N.J. — 46 Whitehead Avenue .... CL 7-6320
- SYRACUSE, N.Y. 13204 — 515 Marcellus Street 475-9746
- TRENTON, N.J. — 1152 Deutz Avenue .... EX 2-0308
- UTICA, N.Y. — 963 Bleecker Street .... RE 2-7476

RADIJO PROGRAMOS

Lietuvos Atsiminimų Radio Valanda NEW YORKE šeštadieniais nuo 5 iki 6 val. WEVD 1330 Kil. 97.9 Mg. Fm. Direktorius Dr. Jokūbas J. Stukas, 1016 Schleifer Rd. Hillside, N.J. 07205; tel. 201-289-6878.

Laisvės žiburys — NEW YORK — Lietuvių ir anglų kalbomis sekmadieniais 9-10 val. ryto WHBI 105,9 FM banga. Vedėjai: Antanas Mažeika VI 5-6332 ir Romas Kezys TW 4-1288, 62-15 69th Pl., Middle Village, N.Y. 11379.

H. W. MALE

TEACHERS

Experienced or Beginners. Pre-School thru University Good outstanding opportunities in preferred locations.

Write now for application or call 212 - 546-2228 Weekdays and Sundays

A.A.A. TEACHERS AGENCY 507 5th Avenue, N. Y. C.

Marine Engineers

U. S. COAST GUARD LIC.

3rd Asst. Engineer

PERMANENT POSITION

STEAM RESEARCH VESSEL

TEL (COLLECT) PORT CAPTAIN (617) 548-1400

H. W. FEMALE

WAITRESSES steady full time day or night 7-4 4-12:30 — Union Shop good tipping. Work near home **Mayflower Coffee Shop** South Broadway & Lyons Place, White Plains, N.Y. Call 914 - 761-3380 -- ask for Mr. Carter.

TEACHERS

Experienced or Beginners Pre-School thru University Good outstanding opportunities in preferred locations.

Write now for application or call 212 - 546-2228 Weekdays and Sundays

A.A.A. TEACHERS AGENCY 507 5th Avenue, N. Y. C.

GENERAL FACTORY HELP (20) Work near home — Good starting salary. Some experience preferred. **Braun Crystal Manufacturing Co.** 64-20 Admiral Ave. Middle Village, Queens. Apply in person ask for Mr. Bobi Solot.

EXP. OPERATORS as Samplemaker & Duplicators Steady work, nice working conditions. Air conditioned RAYMODES INC. 135 Madison Avenue. Apply in person.

SEAMSTRESS experienced only in all phases of machine and / or hand finishing. Salary based on experience and quality. Syracuse, N.Y. **Phone (315) 437-2925**

EXPERIENCED OPERATORS ON DRESSES Section Work. Full Time and Exp. Pressers Fringe Benefits. Paid Holidays Good starting salary. **CARLAND MFG CORP.** 8 North Main St. Monroe, N.Y. (50 miles N.Y.C.) **Call 914 - 783-2511**

FAITH

Universal šermeninėje laidotuvės yra tikėjimo paliudijimas.

universal FUNERAL CHAPEL, INC. *52nd Street at Lexington Avenue* Ray Kerbelis, Dir. PL 3-5300

TO PLACE YOUR AD CANCEL OR CHANGE Tel.: GL2-2923

SERVICE

COMPLETE HOME IMPROVEMENTS 10x16 Finished Basements for only $590 — Free estimates given — all work guaranteed. Call 212-654-1945 ask for Mr. Tony Ruggiero

MAIDSTONE MARINA, 3 MI HARBOR E. Hampton. (516) EA 4-1650 Silver Sea Horse Restaurant, pool, mail port, Hertz cars, showers, launderette, gift shop, supplies. Places of worship within the area. Reservations — 516 324-2650.

CYPRESS OUTDOOR SWIMMING POOL Open to the public Daily, 10 a.m. to 7 p.m. **852 JAMAICA AVENUE BROOKLYN, N. Y. AP 7-0788**

PARK CREST CATERERS 1710 University Avenue Bronx, New York 10453 From a festival to a wedding. For available dates and further information call CY 9-5900. Mr. & Mrs. Morris & Miss Robinson at your service

THE TOWNHOUSE — 860 Arnold Ave. Point Pleasant, N.J. A new resident hotel for those over 65. Maid service & 3 meals daily (201) 899-0575, or write: 3601 Herbertsville Rd. Point Pleasant, N.J.

NELPA CONSTRUCTION COMPANY We do everything in the construction field all work done at reasonable rates — All work guaranteed 1394 Fulton Street, Brooklyn, N.Y. **Call 857-4300**

ANTHONY'S HAIR STYLIST Professional work at reasonable costs. Shampoo and Set $2.75, Regularly $15, Permanent wave only $8.50 — 655 Amsterdam Ave. (bet. 91 & 92 Sts.) New York City. For appointment tel. **SC 4-4348**

AUTO INSURANCE IMMEDIATE FSI our specialty. Under A6E a new drivers cancelled policies replaced. Fast low monthly payments. Call **Mr. Winchester** days (212) 651-4436 eves. (212) NE 9-4581. 75-12 Roosevelt Ave. Jackson Hts., N.Y.

DISPLAY

BERNARD PHOTOGRAPHERS — Weddings, Babies, Portraits, Legal. Natural color or black & white; passport & license photo while you wait. No deposit required. Good photography at reasonbale prices! — 9 Railroad Ave. Babylon, L.I. (516) MO 9-7109.

SHANNON FLORISTS Perotta Bros. Props. Florist, Nursery — Retail - Wholesale specializing in all Floral Designs, Weddings, Communion, Confirmation and Funerals. **Opp. Green Wood Cemetery,** 3380 Fort Hamilton Parkway. Call for free delivery.

HUNTING LANE REST HOME

EAST HAMPTON Convalescents, and Elderly Guests Residential area, ½ block to Main Street and Village. Private and Semi-Private rooms with bath — 24 hour supervision. Owned and operated by Mary Immaculate R.N. (516) 324-4250

VINNY & GENE GASKET SERVICE Refrigerator Doors Our Specialty **Call 259-9593**

Tel. (212) 497-8865

Alfa Jeweler

A. OSELIS

Garantuotas laikrodžių taisymas

Aukso, platinos žiedai su deimantais • Viso pasaulio įvairūs laikrodžiai • Puikūs importuoti indai • Įvairūs papuošalai moterim.

Charm Beauty Shoppe

REGINA OSELIENĖ — Tel. 497-8865

Pusmetinis sušukavimas. Kirpimas. Stilizavimas. Plaukų dažymas

267 St. Nicholas Ave., Ridgewood, N.Y.

Veiksnių sudarytas Jungtinis Finansų komitetas Laisvės Kovos metais turi sutelkti $100,000

Pusė skiriama Vlikui, pusė Liet. Bendruomenei. Pinigai skiriami Lietuvos laisvės kovai ir lietuviškai kultūrai ugdyti. *Jau surinkta 20%, dar reikia $80,000.* — Lietuva yra visų, todėl ir aukoti turi visi. Tūkstantininkai reti paukščiai, todėl kas gyvas—būkim dešimtininkais—kiekvienas aukokime bent po $10.00. Aukas telkim per J. Fin. Komitetą ar Liet. Bendruomenės apylinkes. Kur jų nėra — per kitas organizacijas ar siųskim tiesiai J. Finansų komitetui:

UNITED LITHUANIAN FINANCE COMMITTEE 29 West 57th Street New York, N.Y. 10019

Dailininkų suaukotų paveikslų loterija nukeliama iš rugsėjo 1 d. į š.m. gruodžio 29 d.

Jungtinis Finansų Komitetas

Lietuvių tautos kankinių paminklas — šv. Marijos Gailestingumo Motinos Aušros Vartų koplyčia, šalia Švento Petro karsto bazilikoje, Romoje, jau ruošiama. Kasimo darbai jau baigti, vykdomi sienų ir lubų sutvirtinimo darbai, ruošiami dekoracijų projektai.

Vatikano ir lietuvių archyvuose liks koplyčios aukotojų vardai, kurie bus įdomūs ne tik šiandien, o ir tolimoje ateityje. Reiktų, kad lietuvių vardų ten būtų tūkstančiai. Galima įrašyti save, savo šeimos narių, savųjų ir pažįstamų kankinių vardus, pasiunčiant auką adresu:

LITHUANIAN MARTYRS' CHAPEL FUND 2701, W. 68th Street Chicago, Ill. 60629

JAV-se aukos nurašomos nuo mokesčių (Tax deductible)

MEISTERIŠKA IR KULTŪRINGA NAMŲ APYVOKA

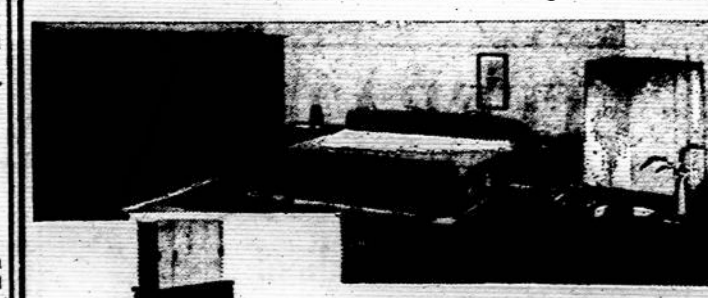

Pilnas namų apstatymas arba pavienis pasirinkimas papuošimui bet kuris baldas. — šie ir daug kitų iš Vokietijos importuotų baldų miegamųjų apstatymui.

Vokiški importuoti baldai išimtinai gaunami

ADOLF SCHRAGER'S FURNITURE

336 East 86th Street — Tel. TR 9-0400 (Tarpe 1-mos ir 2-ros gatvių)

Mokėjimo sąlygos pagal pirkėjo pageidavimą

PIRMAUJANTI DEŠRŲ PREKYBA NEW YORKE VOKIŠKOS SPECIALYBĖS

SCHALLER & WEBER

AUGŠČIAUSIOS KOKYBĖS PRODUKTAI

Mūsų krautuvėse geriausios dešros

Kelionei ir TV užkandžiai — kumpiai, įvairiausios mėsos, lietuviška duona ir kiti produktai

Užeikite — įsitikinsite!

9 DIDŽIULĖS KRAUTUVĖS 9

New Yorke: 1654 2nd Ave. (85-86 St.) — TR 9-3047
Ridgewoode: 56-54 Myrtle Avenue — VA 1-7068
Astorijoje: 28-28 Steinway Street — AS 4-3210
Floral Park, L.I.: 259-17 Hillside Ave. — 343-6116
E. Northport, L.I.: 250-A Lark Field Rd. 516-757-8801
Franklin Sq., L.I.: 981 Hempstead Tpke. — 437-7877
Flushinge: 41-06 Main Street — HI 5-2582
Jackson Heights: 82-10 37th Avenue — DE 5-1154
Poughkeepsie, N.Y.: 450 Main St. — 914-454-9870

DARBININKAS

Visuomenynas ..... GL 5-7060
Spaustuvė ..... GL 2-6916
Redakcija ..... GL 5-7281
Administracija ..... GL 2-2923

NEW YORKO NAUJIENOS

Operetės moterų choras po vasaros atostogų repeticijas pradeda rugsėjo 20, penktadienį, 8 v.v. Bručo svetainėje, 86-16 Jamaica Ave., Woodhaven. Į chorą kviečiamos ir naujos narės.

Kunigų Vienybės New Yorko ir New Jersey apskrities susirinkimas buvo rugsėjo 10 Kearny, N. J., lietuvių parapijos klebonijoje. Nutarta išleisti lietuvišką giesmynėlį, pritaikytą dabartinėm pamaldom. Apie Vasario 16 gimnazijos padėtį pranešimą padarė Tėv. A. Bernatonis, OFM Cap.

Darbininko metinis koncertas bus spalio 19. Programą atliks Toronto Prisikėlimo parapijos jaunimo choras, kurį sudaro 60 asmenų. Chorui vadovauja muzikas kun. Jurkšas.

H. Tautvaišienės knyga "Tautų kapinynas Sibiro tundrose" buvo labai pageidaujama, skaitoma ir jau išparduota. Ta pati knyga dabar išleista anglų kalboj: "The Cemetery of Nations in the Siberian Tundra". Kaina 1.75 dol. New Yorke gaunama: 1. Darbininko administracijoje, 2. Romuva — P. Galminienė, 84-20 Jamaica Ave., 3. Aidas — J. Pašukonis, 94-17 Jamaica Ave., Woodhavene.

KUNIGŲ PAKEITIMAI

Kun. Vincas Svirnelis, Elizabetho lietuvių šv. Petro ir Povilo parapijos vikaras, nukeltas klebonu į Bayonnės Šv. Mykolo lietuvių parapiją. Dabartinis kleb. kun. dr. J. Starkus paliktas vietoje emerito teisėmis.

Kun. Albertas Matulis, Bayonnės lietuvių parapijos vikaras, nukeltas vikaru į Elizabetho lietuvių parapiją.

KUNIGŲ PAKEITIMAI CONN. VALSTYBĖJE

Kun. Benediktas Gauronskis, New Britain, Conn., klebonas, pasitraukė iš pareigų. Paliktas toje pačioje parapijoje emerito teisėmis.

Kun. Edvardas Gradeckas, Waterburio lietuvių parapijos klebonas, paskirtas klebonu į New Britain lietuvių parapiją.

Kun. Jurgis Vilčiauskas, Ansonijos lietuvių parapijos klebonas, paskirtas klebonu į Waterburio lietuvių parapiją.

Kun. Paulius Sabulis, Waterburio vikaras, paskirtas klebonu į Ansonijos lietuvių parapiją.

LMK Sąjungos 29 kuopos metiniai pietūs bus spalio 6, sekmadienį, 1 v. popiet Apreiškimo parapijos salėje. Paskaitą skaitys kun. V. Budreckas.

Pulgio Andriušio rinktiniai raštai, išleisti Lietuvių Enciklopedijos leidyklos, bus platinami literatūros vakare rugsėjo 14. Vakarą rengia Lietuvių Enciklopedija ir Darbininko administracija. P. Andriušio rinktinių raštų I toman sudėta: Septinton įleidus, Anoj pusėj ežero. Knyga turi 262 psl., įrišta į kietus viršelius.

Veiks Darbininko spaudos kioskas. Bus graži proga įsigyti naujausias lietuviškas knygas: J. Jankaus "Peilio ašmenimis", P. Jurkaus "Ant Vilnelės tilto", O. Nendrės "Aidas tarp dangoraižių", Literatūros Metraščius, D. Sadūnaitės "Tu esi mano žemė", P. Imsrio "Tėviškėlę aš regiu" ir kit. Kai kurios ilgo grojimo lietuviškos muzikos plokštelės bus papigintos 50 proc. Galima atnaujinti bei naujai užsisakyti Darbininką, kuris pirmiem metam tik 5 dol. Įsigydamas lietuviškų knygų, prisidėsi prie lietuviškos spaudos palaikymo.

Juozas Parojus New Yorke išleido savo ketvirtą knygą "Į laisvę ir mėnulį". Knyga parašyta proza, gaunama Darbininko administracijoje ir pas autorių: 36 Stagg St., Apt. 1, Brooklyn, N.Y. 11206. Telef. 387-3178.

ELIZABETH, N.J.

L.B. New Jersey apygardos ribose šeštadieninė lietuvių mokyklą pradeda naujus mokslo metus rugsėjo 21, šeštadienį, 9:30 val. ryto.

Tuo reikalu rugsėjo 15, sekmadienį, 2:30 val. popiet mokyklos patalpose šaukiamas tėvų susirinkimas aptarti mokyklos reikalus ir išrinkti naują tėvų komitetą.

New Jersy apygardoj ši mokykla buvo suorganizuota 1966 — jaunimo metais ir gerai veikė jau dvejus metus. Pereitais metais mokyklą lankė virš 50 mokinių ir dirbo 8 mokytojai.

Prie mokyklos išlaikymo prisidėjo aukodami pinigais: L.B. N.J. apygardos valdyba, Susivienijimas Lietuvių Amerikoje, Lietuvių Tautinės Sąjungos skyriaus valdyba, L.B. apylinkės ir kitos organizacijos bei privatūs asmenys.

Mokyklos vedėjas yra A. Brazinskas, tėvų komiteto pirmininkas — Vl. Audėnas. — **J. Kš.**

Williamsburg sekcijoje iš nuomojamas 3-čiame aukšte butas iš 4 kambarių su modernia virtuve ir apšildymu. Pageidaujama lietuviška šeima, nes visas namas apgyventas lietuvių. Kreiptis tel. SP 6-3843.

Poetas Stasys Santvaras skaitys savo kūrinius literatūros vakare, kurį rengia Darbininko administracija ir Lietuvių Enciklopedija rugsėjo 14, šį šeštadienį, St. Matthias salėje, Ridgewoode. (žiūr. skelbimą.)

KAS BUS LITERATŪROS VAKARE?

Literatūros vakaras bus šį šeštadienį, rugsėjo 14. Pradžia 7:30 v.v.

Jis rengiamas St. Matthias parapijos salėje, Ridgewoode, netoli Myrtle-Wyckoff stoties. Pažymėta plane, kaip salę surasti ir nuvažiuoti.

Vakaras rengiamas **Pulgio Andriušio** apsilankymo proga. Pulgis Andriušis atvyko iš Australijos į Lietuvių Bendruomenės seimą. Besisvečiuodamas Amerikoj, jis aplankys lietuvių kolonijas su literatūros vakarais. Jo atvykimu rūpinosi Juozas Kapočius, Lietuvių Enciklopedijos leidėjas. Jis jam ir kelionę sumokėjo. J. Kapočius ir literatūros vakarus rengia. Čia New Yorke jis į talką pasikvietė ir Darbininko administraciją.

Literatūros vakaro proga J. Kapočius išleido Pulgio Andriušio Rinktinių raštų I-jį tomą, į kurį įdėta "Septinton įleidus" — Pulgio Andriušio autobiografija, "Anoj pusėj ežero" ir A. Zubro apžvalginis straipsnis apie jo kūrybą. Knyga bus gaunama literatūros vakare.

Tokie literatūros vakarai buvo rengiami Vokietijoje tremtinių stovyklose. Tada buvo daug laiko, tai visi mielai lankė tokius vakarus. Juose paprastai dalyvaudavo: P. Andriušis, Bernardas Brazdžionis, Antanas Gustaitis, Stasys Santvaras.

Į šį vakarą iš Bostono atvyksta **humoristas Antanas Gustaitis ir poetas Stasys Santvaras.**

Antanas Gustaitis čia yra buvojęs ne kartą, bet jis visada mielai klausomas. Jo humoristinės eilės pagaunančios ir linksmai nuteikiančios.

Stasys Santvaras, lyrikas, čia irgi dalyvavo bent keliuose vakaruose. Jis savo eilėse apdainuoja meilę, gimtąjį kraštą Lietuvą, kurio taip ilgisi, atsidūręs svetimoje žemėje. Skaito jis artistiškai, gražiu pagaunančiu balsu.

Vakaro programa praves **Albina Uknevičiūtė.** Ji irgi buvus Australijoje, per Romą, kur studijavo dainavimą, atkeliavusi į New Yorką.

Po programos bus šokiai. Veiks didelis spaudos kioskas su naujausiom knygom, plokštelėm. Literatūros vakare laukiami visi!

Kew Gardens parduodamas mūrinis dviejų šeimų namas, atskiras, 10 metų senumo, 10 kambarių, užbaigtas rūsys, dviem automobiliam garažas, namas išklotas kilimais, yra vėsintuvai, šaldytuvas, skalbiama ir džiovinimo mašinos, viršutinis butas duoda pajamų 220 dol į mėnesį. Tk patys suinteresuotieji (ne tarpininkai) prašomi skambinti savininkui 647-3303.

Ieškomas 3-4 kambarių butas. Kas turėtų ar žinotų, prašom paskambinti GL 2-2923.

Išnuomojamas erdvus kambarys netoli Jamaica traukinėlio. Pageidaujama moteris, kuri gali naudotis virtuve. Skambinti 296-8607.

Lietuvių Laisvės Svetainei Elizabeth, N.J. ieškomas vedėjo padėjėjas — assistant manager. Švarus ir lengvas darbas. Pageidaujamas lietuvis, rekomendacijos būtinos. Dėl smulkesnių informacijų kreiptis šiuo adresu: Secretary, Lithuanian Liberty Hall, Inc., 269 Second St. Elizabeth, N.J.

BOSTONO ŽINIOS

Šv. Petro parapijos bažnytinis choras, kuriam vadovauja komp. Jeronimas Kačinskas, rugsėjo 8 pradėjo žiemos sezoną. Žiemos metu choras kiekvieną sekmadienį giedos per sumą, 10 val. ryto mišias. Choras pradeda studijuoti kun. G. Šukio lietuviškai parašytas mišias. Choras taip pat pradeda ruoštis ir dainuos kelias lietuviškas dainas parapijos vakarienėje, kuri bus spalio 13 Moseley's on the Charles restorane.

Bostono lituanistikos šeštadieninė mokykla rugsėjo 15 pradeda naujus mokslo metus. Pamokos vyks šv. Petro parapijos mokykloje prie bažnyčios. Mokyklos vedėjo pareigas ir šiais metais sutiko eiti Antanas Gustaitis.

Tretininkų Brolijos pamaldos ir susirinkimas bus rugsėjo 15 d. 2:30 val. popiet parapijos bažnyčioje.

Naujosios Anglijos Lietuvos vyčių pusmetinis suvažiavimas-seimas įvyks rugsėjo 28-29 šv. Juozapo lietuvių parapijos patalpose, Waterbury, Conn.

Lietuvių Piliečių Draugijos klube South Bostone (West Broadway) baigiamas įrengti keltuvas. Draugijos pirmininko St. Drevinskio pranešimu, jo įrengimas brangiai atsieina — reikia aukų. Anot klubo pirm. L. Švelnio, daug aukų gauta per klubo vedėją St. Grigonavičių ir iždininką E. Ketvirtį. Aukotojai bus atitinkamai pagerbti. E. Manomaitis, projekto inžinierius, daug pasidarbavęs keltuvui įrengti ir pats tam reikalui skiriąs 100 dol., pranešė, kad keltuvas pradės veikti lapkričio 15. Galėsiąs pakelti 2500 svarų arba 14 asmenų. Būsiąs operuojamas automatiniu arba rankiniu būdu. Dviejų šimtų asmenų iškėlimas iš apačios į trečią aukštą truksiąs 30 minučių. Lapkričio 24 klube įvyks parengimas, kurio metu aukotojai laimės 10 vertingų dovanų.

Šv. Petro parapijos metinis banketas šiais metais įvyks gražioje vietoje prie Charles upės puikioje šokių salėje Moseleys on the Charles, Dedham, Mass. Banketas įvyks spalio 13 d. 5 val. popiet. Mašinomis lengvai pasiekiama, kadangi parinktoji vieta yra prie kelio Nr. 1 ir visai netoli veteranų ligoninės. Senesnio amžiaus žmonėm, kurie norės vykti, bus specialūs autobusai. Banketo bilietas 6 dol. ir juos jau galima įsigyti parapijos klebonijoje. Po vakarienės šokiai.

NAUJA KNYGA

Amens In Amber, Leonardo Andriekaus anglų kalba poezijos — eilėraščių knyga. Dail. T. Valiaus iliustracijos. D. Jonaitienės vertimas. Kietais viršeliais, kaina 4 dol. Gaunama Darbininko administracijoj.

Visi Telefunken, Grunding, Zenith, Royal, Olympia, ITC. ir kt. produktai galima gauti daug pigiau ir sąžiningiau per J. L. GIEDRAITĮ, 10 Barry Dr., E. Northport, N. Y. 11731. Tel. 516-757-0055.

Tautos šventės — rugsėjo 8 minėjimas So. Bostone ruošiamas rugsėjo 15. Šventė pradedama mišiomis 10 val. ryto šv. Petro parapijos bažnyčioje. Antroji minėjimo dalis įvyks 5 val. popiet Lietuvių Piliečių dijos namuose. Minėjimą ruošia Liet. Bendruomenės Bostono skyrius.

Atlanto rajono įsunųjų skautų vilkiukų ir paukštyčių stovykla, įsikūrusi Kennebunkporte lietuvių pranciškonų sodybos parke, baigėsi rugpiūčio 25. Stovykla tęsėsi septynias dienas, sutraukdama apie 90 stovyklautojų. Visi stovyklautojai gyveno palapinėse. Daugumai jų tai buvo pirmoji stovykla gyvenime. Jauniausias stovyklautojas buvo šešerių metų vilkiukas iš Stoughton, Mass., inž. Štuopio sūnus. Vilkiukai ir paukštytės į stovyklą suvažiavo iš Elizabeth, N.J., Waterburio, Worcester, Brocktono ir Bostono. Stovykloje vilkiukam vadovavo Romas Jakubauskas ir paukštytėm Gilanda Matonienė. Vilkiukų komendanto pareigas ėjo Gintaras Subatis, o paukštyčių komendantė buvo Aldona Meilutė. Skautam vadovavo Vytautas Dabrila ir skautėm Laima Kiliulienė. Stovyklos programai vadovavo skautininkės Paulina Kalvaitienė ir Ramutė Loza. Kiti stovykloje dirbę skautų vadovai: D. Eikinienė, N. Pakštytė ir inž. Matonis. Stovyklautojam mišias rytais aukojo ir kitais religiniais reikalais rūpinosi tėvai pranciškonai, kuriem stovyklautojai ir jų tėveliai pareiškė nuoširdžią padėką už jų paaukotą laiką ir parodytą didelį rūpestį. Stovykla praėjo su dideliu pasisekimu ir geroje nuotaikoje. Vadovai ypatingą dėmesį kreipė į lietuvių kalbos vartojimą ir drausmę. Stovyklą aplankė Atlanto rajono vadeiva s. Starėnas, Bostono skautų tuntininkai Č. Kiliulis ir V. Kleinienė ir daug tėvų.

Antanas Krausas, atvykęs į PLB seimą iš Australijos, rugpiūčio 28 Lietuvių Piliečių klube skaitė įdomią paskaitą apie rašytoją Vydūną. Paskaitos pasiklausyti susirinko apie 50 klausytojų. Buvo atvykusių net iš Worcesterio ir Brocktono. A. Krausas, žymus skautų vadovėjas, daug dirbo su jaunimu, būdamas mokytoju ir Skuodo gimnazijos direktorium. Vokietijoje jis buvo Skautų Aido redaktorium. Kaip didelis Vydūno gerbėjas, jo mokinys ir asmeniškas draugas, jis tarėsi su Lietuvių Enciklopedijos leidykla dėl Vydūno raštų išleidimo, kurių susidarytų apie 10 tomų. A. Krauso paskaitą apie Vydūną suruošė Bostono skautų vadovybė. Paskaitininką klausytojam pristatė tuntininkas Č. Kiliulis. Po paskaitos pas tuntininkę V. Kleinienę svečiui pagerbti buvo suruošta kavutė. Kavutės metu svečias papasakojo susirinkusiem apie lietuvių skautų veiklą Australijoje.

Birutė Rentelytė ir Bronius Banaitis Šv. Petro parapijos bažnyčioje So. Bostone rugpiūčio 24 priėmė moterystės sakramentą. Jaunuosius sujungė ir mišias aukojo klebonas kun. Antanas Baltrašūnas. Bažnyčioje solistas Benediktas Povilavije giedojo parapijos choras ir čius. Vestuvių vaišėse Lietuvių Piliečių klube dalyvavo keli šimtai giminių, draugų ir pažįstamų. Buvo daug jaunimo. Vaišių puotai vadovavo adv. Petras Viščinis. Klebonas kun. Baltrašūnas palaimino vaišių stalus. Jaunuosius sveikino ir dovanas įteikė skautai, neolituanai. Sveikino ir rašytojas Stasys Santvaras. Abu jaunieji priklausė parapijos chorui ir tautinių šokių grupei. Birutės tėveliai gyvena So. Bostone, o Broniaus sesuo ir tėvelis — Dorchestery, jo mamytė mirus. Vyr. pabroliu buvo jaunojo brolis, o vyr. pamerge Laima Jakutytė. Linkime naujai šeimai gražios šeimyninės laimės.

Kaip nuvažiuoti į literatūros vakarą

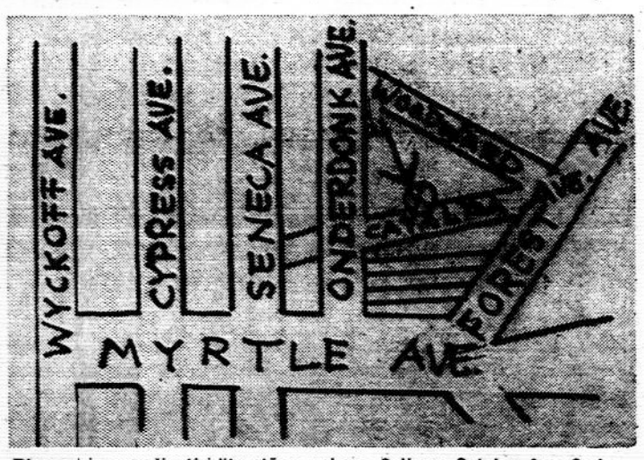

Planas, kaip nuvažiuoti į literatūros vakarą. Salė yra Catalpa Ave. Geriausia išlipti Myrtle Wyckoff stotyje, eiti Myrtle Ave. iki Onderdonck Ave. ir pasukti į kairę, kur bus Catalpa Ave. Metropolitan linija važiuojant, galima išlipti Seneca arba Forest Ave. Autobusai eina iš Woodhaveno ir Richmond Hill, sustoja arti salės, Myrtle ir Anderdonck Ave.

LITERATŪROS VAKARAS

rugsėjo 14, šeštadienį

St. Matthias salėje,
58-15 Catalpa Ave.
Ridgewood, N.Y.
(netoli Myrtle Ave.)

Dalyvauja:
PULGIS ANDRIUŠIS
(iš Australijos)
ANTANAS GUSTAITIS
STASYS SANTVARAS

Šokiams gros Gutauskų orkestras.

Darbininko spaudos kioskas.

Bufetas. Užkandžiai.

Pradžia 7 v.v.

Kviečiami visi atsilankyti!

Įėjimo auka 3 dol.

DARBININKO administracija
ir
LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJA

A † A

ANTANUI VAINIUI

tragiškai žuvus, žmoną p. Vainienę bei sūnus skausmo valandoje užjaučiame ir kartu liūdime

Viktoras, Joana ir Stefanija
Drešeriai

A † A

ANTANUI KIRKYLAI

išėjus į negrįžtamą kelionę, H. Kirkylienę ir sūnų su šeima giliai užjaučia

New Yorko
D. L. K. Birutės Draugija

Mielam priteliui, kavalerijos kapitonui

A † A

ANTANUI KIRKYLAI

mirus, nuoširdžiai užjaučiame jo žmoną Henriką ir sūnų Viktorą su šeima bei artimuosius ir kartu liūdime.

Sperauskų šeima ir
Elena Bielkevičienė

NAUJOSIOS ANGLIJOS LIETUVOS VYČIAI ruošia MENINĘ PROGRAMĄ ir PIKNIKĄ minint LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS atkūrimo 50 metų sukaktį — RUGSĖJO - SEPT. 15 MAIRONIO PARKE 52 So. Quinsigamond Ave. (off Rt. 9) Shrewsbury, Mass.

12:00 — Šv. Mišios
3:00 — Meninė programa
5:00 - 9:00 — Vakaro šokiai.

KVIEČIAMI VISI DALYVAUTI!